

ทศามสุเทพ

พระอาจารย์ทูล ชิปป์ปณโณ

ทศามสุเทพ

พระอาจารย์ทูล ชิปปปณโณ

คำถามแรก

หนังสือ “กาลามสูตร” ที่ท่านจะได้อ่านต่อไปในขณะนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นพุทธพจน์ที่ พระพุทธองค์ทรงตรัสเอาไว้ในสมัยที่พระพุทธองค์ยังทรงมี พระชนม์ชีพอยู่ในครั้งนั้น พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมโปรด กลุ่มกาลามชน เพราะชนกลุ่มกาลามชนนี้มีความเชื่อถือไปตาม ความเข้าใจของตนเอง พวกกันเชื่อโดยไม่มีเหตุผลมารองรับใน ความผิดถูกเอาไว้ พระพุทธเจ้าจึงได้เสด็จไปโปรดเพื่อให้เขา เหล่านั้นได้เปลี่ยนความเชื่อถือให้เป็นไปในเหตุผลที่ถูกต้อง นี่เป็นสาเหตุที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องกาลามสูตรเอาไว้ เพราะ ทุกยุคทุกสมัย ความเข้าใจในหมู่มนุษย์ย่อมมีความเชื่อตาม ความเห็นของตัวเอง ความเชื่อนี้จะมีอยู่ในหมู่มนุษย์ตลอดไป ในเหตุการณ์เรื่องความเชื่อนี้เอง พระพุทธเจ้าจึงให้พุทธบริษัท ทั้งหลายได้ศึกษา เฉพาะความเชื่อถือในทางพระพุทธศาสนาใน ครั้งพุทธกาล ก็ยังมีคนเชื่อถือในลักษณะนี้อยู่แล้ว แม้ชาวพุทธใน ปัจจุบันก็มีความเชื่อในลักษณะนี้เช่นกัน จะพากันเชื่อในทางผิด

หรือเชื่อในทางถูกต้อง พระพุทธองค์ได้ตรัสเรื่องกาลามสูตร
เอาไว้ ข้าพเจ้าเพียงได้อธิบายขยายข้อความออกไป เพื่อให้ผู้อ่าน
ได้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น และชี้แนะในเรื่องความเชื่อที่ผิดๆ
ให้เกิดความชัดเจน ตามที่ข้าพเจ้าได้อธิบายในหนังสือเล่มนี้

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ

สารบัญ

กาลามสูตร	๑
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ได้ฟังตามๆ กันมา	๑๙
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า เป็นของเก่าที่เคยทำสืบต่อๆ กันมา	๓๐
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า กิตติศัพท์อันเป็นข่าวลือ	๓๕
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า อ้างมาจากตำราหรือคัมภีร์	๓๘
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ตรรก คิดคำนวณด้วยการสุมเตาเอา	๕๒
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า คาดคะเนไปตามเหตุผลของปรัชญา เพียงอย่างเดียว	๕๗
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ตรีภตามอาการ	๖๓
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ชอบใจที่เข้ากันได้กับทฤษฎีของเรา	๖๗
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ผู้พูดเป็นที่น่าเชื่อถือได้	๗๔
อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า สมณะนั้นเคยเป็นครูของเรา	๗๙
อภินิหารมี ๓ อย่าง	๙๕

กาลามสูตร

หนังสือ “กาลามสูตร” นี้ เป็นพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้า ได้ตรัสไว้แล้วอย่างชัดเจน พระพุทธเจ้าทรงมีพระญาณหยั่งรู้เห็นว่า ในช่วงปลายพระพุทธศาสนา จะมีพุทธบริษัทในยุคนั้น ทำการแก้ไขเพิ่มเติม พระธรรมคำสอนของเราจะเกิดความวิบัติ การตีความในพระธรรมวินัยจะไม่ตรงตามหลักความเป็นจริง ถึงจะมีคำอ้างอิงอยู่ว่านี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ก็ตาม นั้นเป็นความอ้างเพื่อให้คนทั้งหลายเข้าใจผิดคิดว่าเป็นพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ถูกต้อง ถึงจะมีคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ แต่ผู้ตีความในคำสอนของพระพุทธเจ้าก็จะแทรกแซงความเห็นส่วนตัวแฝงเข้าไปมากมายทีเดียว แล้วนำไปเผยแพร่แก่กลุ่มชาวพุทธด้วยกันเป็นอย่างมาก

ในยุคสมัยนั้น ถึงจะมีอาจารย์ผู้ทรงคุณธรรมอยู่ ก็มีจำนวนน้อย จะเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ถูกต้องออกไปเผยแพร่ในที่ต่างๆ เพื่อให้พุทธบริษัททั้งหลายได้รับข้อมูลในหมวดธรรมที่เป็นจริง ก็ไม่ทั่วถึงแก่ชาวพุทธทั้งหลายได้ เพราะพุทธบริษัทส่วนใหญ่ยังเชื่อถือฝังใจในคำสอนของครูอาจารย์ตัวเองว่าถูกต้องแล้ว ถ้าครูอาจารย์สอนถูกก็โชคดีไป ถ้าครูอาจารย์สอนผิด เราก็ผิดเช่นกัน

อยากให้ชาวพุทธทั้งหลายได้อ่านประวัติผู้ที่ได้บรรลุธรรมในสมัยครั้งพุทธกาลดูบ้าง ในสมัยครั้งนั้น มีผู้บรรลุธรรมเป็นพระอรียเจ้าเป็นจำนวนมาก การปฏิบัติใช้เวลาไม่นานนักก็เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในหลักสัจธรรมได้ ในยุคนั้นยังไม่มีหนังสือธรรมะอ่าน การศึกษาธรรมก็เพียงจำเอาจากการฟังธรรมได้เป็นบางข้อ แล้วนำมาปฏิบัติจนได้บรรลุธรรมเป็นพระอรียเจ้า

ฉะนั้น ขอให้พวกเราได้สังเกตดูผู้ปฏิบัติธรรมในยุคนี้อ่างจะรู้ความแตกต่างกับสมัยครั้งพุทธกาลเป็นอย่างมากทีเดียว ในยุคสมัยครั้งพุทธกาล ท่านเหล่านั้นรู้ธรรมเห็นธรรมด้วยสติปัญญาของตนเอง ไม่ได้คิดว่าปฏิบัติอย่างนี้ผิดหรือถูกแต่อย่างใด เมื่อมีผู้ให้อุบายในการปฏิบัติ ก็ตั้งใจปฏิบัติในธรรมตามวิธีนั้น

ต่อเนื่องกันไป จึงเป็นผู้รู้ธรรมเห็นธรรมได้ง่าย

อีกเรื่องหนึ่ง ท่านเหล่านั้นได้ฟังธรรมจากองค์ไหนมา ก็ไม่ได้นำมาเถียงกันว่าผิดหรือถูก เพราะหมวดธรรมที่ฟังมาจากหลายๆ องค์เป็นเรื่องเดียวกัน มีการเริ่มต้นจากสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบตามหลักความเป็นจริงในสังขารธรรมเหมือนกัน นี่เอง จึงทำให้คนในยุคนั้นปฏิบัติบรรลุดูธรรมได้ง่าย ไม่มีความลังเลสงสัย ในหมวดธรรม มีแต่ตั้งใจพิจารณาให้เกิดความรู้จริงเห็นจริงด้วยสติปัญญาของแต่ละท่านเท่านั้น

เหตุตั้งนี่เอง พระพุทธองค์จึงทรงตรัสเป็นหมวดธรรมเอาไว้ หมวดธรรมนี้มีต้นเหตุเกิดขึ้นจากชาวกาลามชน คนกลุ่มนี้มีความเชื่อที่ขาดเหตุผล ที่เรียกว่า ศรัทธาวิปยุต เชื่อในสิ่งใดไม่ได้คิดพิจารณาหาเหตุผล จึงกลายเป็นคนเชื่องมงายไปโดยไม่รู้ตัว ไม่ได้คิดว่าความเชื่ออย่างนี้มีความผิดหรือถูก

นี่เองพระพุทธองค์ได้ตรัสเป็นพุทธพจน์ เพื่อเป็นอุบายสอนพุทธบริษัทในครั้งสมัยพุทธกาล ทำให้คนในยุคนั้นเปลี่ยนนิสัยเดิมที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นที่ผิด มาเป็นสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ เมื่อท่านเหล่านั้นได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้ว ใช้ปัญญาพิจารณาจนเข้าใจในเหตุและผล จนรู้เห็นว่าอะไรผิด

อะไรถูก สิ่งที่เราควรเชื่อ สิ่งที่ไม่ควรเชื่อ ท่านเหล่านั้นจึงได้กลับใจ ไม่เอาตามความเห็นผิด ความเชื่อผิดอีกต่อไป มีความตั้งใจหาอุบาย มาปฏิบัติธรรมให้ต่อเนื่อง ท่านเหล่านั้นก็ได้สำเร็จบรรลุนิพพานเป็น พระอริยเจ้าในเวลาไม่นานนัก ขอให้พวกเราควรเอาอย่างตาม ท่านเหล่านั้นบ้าง

ธรรมหมวดนี้ชื่อว่า กาลามสูตร มี ๑๐ ข้อด้วยกัน ฉะนั้น พวกเราที่เป็นพุทธบริษัทที่มีความฝึกฝนในธรรม ต้องการความรู้จริง เห็นจริงในสังขารทั้งหลาย เราต้องอ่านหนังสือเรื่องกาลามสูตรนี้ หลายๆ ครั้ง แล้วน้อมเข้ามาหาตัวเองว่า ในใจเรามีความเห็นผิด มีความเชื่อผิดในสิ่งใดบ้าง เพื่อที่จะได้แก้ไขปรับปรุงในความเห็น ของใจให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เราจะฝึกใจไม่ให้เกิดความเชื่อที่งมงายอีกต่อไป ในหนังสือ กาลามสูตรตามหลักตำราเดิม นักปราชญ์ยุคก่อนท่านได้อธิบาย ไว้ไม่มากนัก จึงยากที่จะเข้าใจ พอจะนำมาเป็นอุบายในการปฏิบัติ ตามได้ ข้าพเจ้าจึงได้ขยายข้อความออกไป เพื่อให้ทุกคนอ่านแล้ว เข้าใจในความหมายได้ง่ายขึ้น เพื่อให้เกิดความเชื่อถ้อยในสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ก่อนท่านจะได้อ่านเรื่องกาลามสูตร ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจ

กับท่านเอาไว้ว่า ในยุคสมัยนี้มีชาวพุทธเป็นจำนวนมากที่ตีความหมายในคำสอนของพระพุทธเจ้ายังไม่ชัดเจน ถึงจะมีความเชื่อในพระพุทธเจ้า มีความเชื่อในพระธรรม และมีความเชื่อในหมู่พระสงฆ์อยู่ก็ตาม ส่วนมากจะเอาศรัทธาความเชื่อเป็นหลักยึดมั่นเท่านั้น โดยไม่ได้ใช้สติปัญญาพิจารณาให้เข้าใจในเหตุผล

เช่น ประวัติของพระพุทธเจ้า พวกเราควรจะได้ศึกษาในขั้นตอนของพระองค์ดูบ้าง ในช่วงที่พระองค์เป็นสิทธัตถะราชกุมาร และได้เสด็จออกผนวช ในช่วงนั้นพระองค์ได้ปฏิบัติธรรมอยู่กับดาบสทั้งสอง ในเรื่องการทำสมาธิที่พระองค์ทรงเห็นว่าไม่ใช่ทางที่จะบรรลุธรรมได้ จึงได้ลาดาบสทั้งสองหนีไป ในช่วงที่พระองค์ได้ปฏิบัติบำเพ็ญทุกรกิริยาที่ตุงคสิริ และช่วงที่พระองค์ทรงรับข้าวมธุปายาสของนางสุชาดา

ในช่วงที่พระองค์ทรงลอยถาดทองคำนี้จึงเป็นช่วงที่สำคัญยิ่งขอให้ท่านผู้อ่านจงทำความเข้าใจให้ดี พิจารณาตามเหตุผลที่ข้าพเจ้าจะได้อธิบายพอสังเขปเอาไว้ หากท่านมีความสงสัยในจุดใดที่ข้าพเจ้าได้อธิบายไป ท่านจะถามเพิ่มเติม ข้าพเจ้าก็พร้อมที่จะให้ความกระจ่าง เพื่อให้ท่านได้เข้าใจในเหตุผลชัดเจนมากขึ้น ในช่วงนี้พระองค์ยังทรงเป็นพระโพธิสัตว์ ยังเป็นพระปฤชณ

ในสมมติเรียกว่า พระสิทธัตถะภิกขุ ยังไม่ได้ทรงบรรลุธรรมตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้าแต่อย่างใด ในช่วงที่สำคัญนี้ หมายถึงพระองค์ จะเกิดความเห็นเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปो การดำริพิจารณาในทางปัญญาที่ถูกต้อง ให้เราตั้งใจอ่านให้ดี ในช่วงนี้ เพราะเป็นครั้งแรกที่พระองค์ได้ใช้ปัญญา พระองค์ทรง ผนวชมานานถึงห้าปีกว่า พระองค์ไม่เคยได้คิดพิจารณาทาง ปัญญาเลย ในช่วงลอยเถาทองคำ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่พระองค์ จะทรงใช้ปัญญา เพราะได้อุบายในการคิดจากเถาทองคำนั้นเอง

ก่อนที่พระองค์จะทรงปล่อยเถาทองคำออกจากพระหัตถ์ พระองค์ได้อธิษฐานว่า “ถ้าข้าพเจ้าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ในชาตินี้จริง ขอให้เถาทองคำลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป” พอทรง อธิษฐานเสร็จก็วางพระหัตถ์ เถาทองคำก็ลอยทวนกระแสน้ำ ขึ้นไปในขณะนั้นทันที ในช่วงนี้เอง พระองค์ก็ได้ทรงดำริพิจารณา ในเถาทองคำ เพื่อเป็นอุบายในการใช้ปัญญาเป็นครั้งแรก พระองค์ จึงโอปนยิโก ทรงน้อมเอาเถาทองคำที่ลอยทวนกระแสน้ำนั้นมา เป็นอุบายในการคิดพิจารณาว่า ถ้าเถาทองคำลอยทวนกระแสน้ำ จะทำให้ถึงฝั่งถึงต้นทางแม่น้ำนี้อย่างแน่นอน ถ้าเถาทองคำ ลอยไปตามกระแสน้ำ เถาทองคำจะไปตกอยู่ที่ตรงไหน จึงได้

เข้าใจว่าธาตุทองคำจะต้องไหลลงสู่มหาสมุทรสุดสาคร วนเวียน
ไปมาในมหาสมุทรหาที่สิ้นสุดไม่ได้เลย

แล้วทรงน้อมเอาธาตุทองคำเข้ามาเทียบกับใจว่า ถ้าฝึกใจ
ให้ลอยทวนกระแสแห่งความอยากคือตัณหานี้ได้ จะเป็นเหตุ
เป็นปัจจัยให้ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างแน่นอน ถ้าใจลอยไป
ตามกระแสแห่งความอยากคือตัณหาเมื่อใด ใจก็จะได้มาเกิด
ในภพน้อยภพใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุดได้

พระองค์จึงได้หวนคิดถึงเมื่อครั้งที่พระองค์เป็นฆราวาสที่
ได้ทอดพระเนตรเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย ว่ามาจากความเกิด
พระองค์ทรงพิจารณาต่อไปว่า ความเกิดเนื่องจากเหตุอันใด
พระองค์ไม่ทรงทราบว่ามีสิ่งใดทำให้คนมาเกิดในโลกนี้ แต่บัดนี้
พระองค์ได้ทรงทราบแล้วว่า ความเกิดมาจากเหตุคือตัณหา ถ้าดับ
ตัณหาได้แล้ว ความเกิดเป็นภพชาติต่างๆ ก็ไม่มี ถ้าความเกิด
ไม่มี ความแก่ ความเจ็บ ความตาย จะมิมาจากที่ไหน ความเห็น
ความเข้าใจอย่างนี้เองจึงเรียกว่าปัญญาของพระองค์ได้เกิดขึ้น
แล้ว ที่เรียกว่าสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบ สัมมาสังกัปป
การดำริพิจารณา มีความถูกต้องตามหลักสัจธรรม ที่เรียกว่า
รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง

ผู้อ่านทั้งหลาย ในลักษณะอย่างนี้เองจึงเรียกว่าปัญญาได้เกิดขึ้นในพระองค์แล้ว เป็นปัญญาที่รอบรู้ในสังขารมรรณาประการ ปัญญาญาณของพระองค์รู้เห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงนี้ ญาณทัสสนะได้เกิดขึ้นแล้ว รู้ชัดว่านี่เป็นแนวทางที่จะได้ตรัสรู้ เป็นพระพุทธรเจ้าอย่างแน่นอน พระองค์จึงได้ประกาศขึ้นภายในใจว่า “อุบายวิธีปฏิบัติที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้านั้น เราได้รู้แล้ว เห็นแล้วด้วยตนเอง ไม่มีใครๆ เป็นครูอาจารย์ให้แก่เราแต่อย่างใด”

ในช่วงนี้พระองค์ทรงมีปัญญาหยั่งรู้สังขารมรรณาอย่างอื่นอีกเป็นจำนวนมาก ถ้าข้าพเจ้านำมาอธิบายให้หมดสิ้น จะเป็นหนังสือเล่มใหญ่เกินไป เพื่อให้ท่านได้ศึกษาประวัติของพระพุทธรเจ้าพอสังเขปเอาไว้ มีหลายช่วงที่เราจะได้อ่านในหนังสือเล่มนี้ ชื่อว่าหนังสือ “กาลามสูตร” เราก็จะได้อ่านในตอนต่อไป ในช่วงนี้เราจะรู้ได้เข้าใจในการตรัสรู้ของพระพุทธรเจ้า เราจะได้รู้วิธีการของพระองค์ว่าพระองค์ตรัสรู้ในลักษณะใด ในความเพียรของพระองค์ที่มีความสมบูรณ์แล้วด้วยสติ สมาธิ ปัญญา ทำให้กิเลสตัณหาอาสวะน้อยใหญ่ได้คลายออกจากใจของพระองค์ได้แล้ว พระองค์จึงได้ข้ามแม่น้ำเนรัญชรามาอีกฝั่งหนึ่ง เพื่อตรัสรู้ ณ โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ในครั้งนี้

ในช่วงนี้พระองค์ได้รับหย้าคา ๘ กำมือ จากโสตถิยพราหมณ์ ไปปูลาดเพื่อประทับนั่งใต้ร่มพระศรีมหาโพธิ์ ในขณะนี้นี่เอง อาสวกษยญาณได้เกิดขึ้น พระองค์รู้ว่าอาสวะจะสิ้นไปในขณะนี้ พระองค์จึงทรงอธิษฐานว่า “ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้ตรัสรู้ในที่แห่งนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ลุกหนีจากที่นี่อย่างเด็ดขาด แม้เนื้อหนังอวัยวะ ส่วนต่างๆ ในร่างกายจะเหี่ยวแห้งผุพังไปก็ตามที่ ข้าพเจ้าจะนั่ง อยู่ในที่แห่งนี้ตลอดไป จนกว่าชีวิตจะหาไม่”

ให้เราสังเกตให้ดีในจุดนี้ มีหลายคนได้ถกเถียงกันอยู่เสมอว่าพระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าด้วยคำอธิษฐาน ข้าพเจ้าขอตัดสินใจในเรื่องนี้ได้แล้วว่าพระองค์ไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าด้วยคำอธิษฐานแต่อย่างใด ในขณะที่นั้นอาสวกษยญาณได้เกิดขึ้นกับพระองค์แล้ว พระองค์ก็ทรงทราบว่าอาสวะจะสิ้นไปอยู่แล้ว ในช่วงนั้น พระองค์จะทรงอธิษฐานหรือไม่ทรงอธิษฐานก็ไม่มี ความสำคัญอะไร หรือพระองค์จะอยู่ในอิริยาบถใดๆ ก็จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอยู่แล้วในขณะนั้น ให้เราพิจารณาในเหตุผลว่า พระองค์เคยประทับนั่งหลายแห่งหลายที่ที่ผ่านมา ทำไมพระองค์ จึงไม่ทรงอธิษฐานอย่างนี้เล่า ให้พวกเราพิจารณาให้ดี

อาสวกษยญาณจะเกิดขึ้นแก่บุคคล ๓ จำพวก

- (๑) ผู้จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
- (๒) ผู้จะตรัสรู้เป็นปัจเจกพุทธเจ้า
- (๓) ผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันตสาวก

อัสวักขยญาณจะไม่เกิดขึ้นกับผู้บรรลุธรรมชั้นพระอนาคามี
ชั้นพระสกิทาคามี ชั้นพระโสดาบัน แต่อย่างไร หรือแม้แต่พระธาตุ
ที่เรียกว่าพระบรมสารีริกธาตุ หรือพระอรหันตธาตุก็ดี ก็จะมี
เฉพาะผู้สิ้นอาสวะเท่านั้น เช่น พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า
พระอรหันตสาวกของพระพุทธเจ้าเท่านั้น พระธาตุจะไม่มีในภูมิธรรม
ของพระอนาคามี พระสกิทาคามี และพระโสดาบัน แต่อย่างไร

หากมีคำถามว่า ผู้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าจะรู้ตัว
หรือไม่ ตอบ รู้ตัว ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ใครบรรลุธรรมในขั้นไหน
ก็รู้ตัวว่าได้บรรลุธรรมในขั้นนั้นๆ ในสมัยครั้งพุทธกาล ถ้าใครได้
บรรลุธรรมแล้ว แม้พระพุทธเจ้าจะประทับนั่งในที่แห่งนั้นก็ตาม
ท่านเหล่านั้นจะไม่เล่าถวายให้พระพุทธเจ้าฟังแต่อย่างไร เว้นเสีย
บางกรณีที่พระพุทธเจ้าตรัสถามเท่านั้น หากถามว่าในยุคนี้มีผู้ได้
บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าหรือไม่ การบรรลุธรรมนั้นจะเหมือน
กันกับสมัยครั้งพุทธกาลหรือไม่ ตอบ ในยุคนี้พระอริยเจ้ามีจริง
การที่ได้บรรลุธรรมแต่ละขั้นจะเหมือนกันกับในสมัยครั้งพุทธกาล

ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด

ในอีกช่วงหนึ่งที่เราชาวพุทธได้มองข้ามไป จะเป็นเพราะความไม่เข้าใจหรือการศึกษาไม่ถึงก็อาจเป็นไปได้ ทั้งที่มีเรื่องอยู่ในพุทธประวัติอย่างชัดเจน เช่น ตอนที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างสมบูรณ์แล้ว พระองค์ได้นึกถึงบุญคุณของดาบสทั้งสอง คือ อุทกดาบส และอาหารดาบส ดาบสทั้งสองนี้เคยสอนในวิธีทำสมาธิ ฝึกวิธีทำให้จิตมีความสงบ ในครั้งสมัยที่พระองค์ยังบวชใหม่ๆ นั้น พระองค์ก็ทำสมาธิให้จิตมีความสงบได้ตามที่ดาบสสอนทุกประการ แต่พระองค์ก็มานึกได้ว่า การทำให้จิตมีความสงบเพียงอย่างเดียวนี้ไม่ใช่แนวทางที่จะละกิเลสตัดมหาอาสวะเพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าได้ พระองค์จึงได้ลาดาบสทั้งสองนั้นหลีกหนีไป เพื่อแสวงหาวิธีปฏิบัติในแบบใหม่ จนพระองค์ได้บรรลุธรรมเป็นพระโพธิญาณ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างสมบูรณ์ พระองค์จึงได้หวนนึกถึงบุญคุณของดาบสทั้งสองคิดจะไปแสดงธรรมโปรดแก่ดาบสทั้งสองนั้น เมื่อพระองค์ส่งพระญาณดูแล้ว ก็รู้ว่าดาบสทั้งสองนั้นได้มรณภาพไปแล้วก่อนพระองค์ได้ตรัสรู้ ๗ วัน พระองค์ก็ได้ดำริว่า “วิบัติแล้วๆ ถ้าดาบสทั้งสองได้ฟังธรรมจากเรา ดาบสทั้งสองก็จะได้บรรลุธรรมเป็น

พระอรหันต์ในชาตินี้”

คำดำริของพระพุทธเจ้าอย่างนี้มีอยู่ในตำรา ไม่ทราบว่าคุณเราได้อ่านกันหรือไม่ ทำไมพระองค์จึงได้ตรัสว่า ถ้าดาบสทั้งสองได้ฟังธรรมจากเรา ดาบสทั้งสองจะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ คำนี้หมายถึงอย่างไร ทำไมพระองค์จึงได้ตรัสไว้อย่างนี้ นั่นหมายความว่าดาบสทั้งสองได้สร้างบารมีมามากแล้ว บารมีของดาบสทั้งสองจึงมีความสมบูรณ์อย่างเต็มที่ แต่ดาบสทั้งสองได้ปฏิบัติผิดทาง พวกกันไปทำสมาธิให้จิตมีความสงบโดยเปล่าประโยชน์ และหลงอยู่ในสมาธิความสงบนั้น จนถึงวันมรณภาพไป โอกาสที่จะบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ก็หมดไป ขณะนี้ดาบสทั้งสองได้ไปอุบัติเกิดในชั้นอรุปรพรมมีอายุยาวนานมาก เมื่อพุทธศาสดาพระศรีอริยเมตไตรยได้มาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ดาบสทั้งสองที่เป็นอรุปรพรมก็ยังไม่ตื่นตัวแต่อย่างใด ยังมีความสุขและหลงใหลอยู่ในอรุปรพรมต่อไปอีกยาวนานทีเดียว

ที่พวกเราปฏิบัติกันสอนกันอยู่ทุกวันนี้ว่า พวกเราทำสมาธิไปเถอะ เมื่อจิตมีความสงบแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น การสอนอย่างนี้เป็นการสอนที่ไม่มีในครั้งพุทธกาลแต่อย่างใด ถ้าพระพุทธเจ้าสอน

ในวิธีนี้จริง จิตมีความสงบเกิดปัญญาขึ้นจริง ท่านจะเอาพยานบุคคลมาอ้างอิงเป็นตัวอย่างได้หรือไม่ ข้าพเจ้าก็ได้ศึกษามาพอตัวเช่นกัน ไม่มีประวัติพระอริยเจ้าองค์ใดในครั้งพุทธกาล ทำให้จิตสงบแล้วมีปัญญาเกิดขึ้นแต่อย่างใด สอนกันไปแบบหลับตาโดยไม่ดูตำราของพระพุทธเจ้าเลย ทำให้คนเข้าใจผิด มีความเห็นผิดต่อกันมายาวนาน เขียนตำราหลอกกันมาแบบขาดเหตุผล ท่านควรหวนกลับไปศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้า และประวัติของดาบสทั้งสองให้เข้าใจในเหตุผล เพื่อหลายคนจะได้รู้เรื่องจริงต่อไป

ขอยกตัวอย่างประวัติของพระพุทธองค์มาเป็นหลักฐานให้พวกเราเห็นภาพจริง พร้อมด้วยเหตุผลพอเชื่อถือได้มาอธิบายให้ฟัง ท่านจะรู้ทันทีว่า การทำให้จิตมีความสงบในสมาธิจะไม่ทำให้เกิดปัญญาขึ้นแต่อย่างใด ยกตัวอย่าง ขอนำเอาเรื่องประวัติของพระพุทธองค์มาเป็นแบบอย่าง พระองค์ทรงสร้างบารมีในวิธีปัญญาธิกะ บารมีที่พระองค์ได้บำเพ็ญมาด้วยความสมบูรณ์อย่างเต็มที่ เฉพาะปัญญาบารมีของพระองค์ก็มีความสมบูรณ์เช่นกัน เมื่อพระองค์ออกผนวชแล้ว ก็ได้ไปฝึกวิธีทำสมาธิอยู่กับดาบสทั้งสอง พระองค์ก็ทำสมาธิมีจิตสงบถึงอรุณยามต่อกัน

นับครั้งไม่ได้ คำว่าอรุณมาน เป็นสมาธิความสงบละเอียดที่สุดแล้ว ไม่มีสมาธิความสงบใดยิ่งกว่านี้อีก พระพุทธเจ้าของเราเป็นผู้มีปัญญาบารมีย่างสมบูรณ์เต็มที่แล้ว เมื่อพระองค์ทำสมาธิมีจิตลงสู่ความสงบอย่างเต็มที่แล้ว ทำไมปัญญาของพระองค์จึงไม่เกิดขึ้นเล่า พวกเราที่สอนกันอยู่ในขณะนี้ เป็นสมาธิความสงบแบบไหนกันแน่ หรือสมาธิความสงบของพวกท่านจะยังมีความสงบกว่าพระพุทธองค์อย่างนั้นหรือ ให้ท่านได้ศึกษาใหม่เถอะ เพื่อไม่ให้เพี้ยนไปจากคำสอนของพระองค์ ผู้สอนในวิธีการทำสมาธิควรศึกษาให้ดี เพื่อความถูกต้องในการสอน

อีกเรื่องหนึ่ง อยากให้ผู้สอนในสมาธิได้ศึกษาดูบ้าง นั่นคือเรื่องดาบสทั้งสองที่มรณภาพไปก่อนพระองค์จะตรัสรู้ ๗ วัน พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “ถ้าดาบสทั้งสองได้ฟังธรรมจากเรา ดาบสทั้งสองจะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้” ประโยคนี้เราต้องศึกษาให้ดี ทำไมพระพุทธองค์จึงได้ตรัสไว้อย่างนี้ นี่หมายความว่าดาบสทั้งสองนั้นได้บำเพ็ญบารมีมาแล้วในอดีตชาติ ในชาตินี้จึงได้พร้อมแล้วที่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ แต่ก็บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ ก็เพราะดาบสทั้งสองพากันปฏิบัติผิด พากันไปทำสมาธิ หลงในความสุข

ของสมาธิ หลงติดอยู่ในความสงบ หลงติดอยู่ในอรุณยาม บารมีที่บำเพ็ญมาอย่างสมบูรณ์แล้วก็ตาม ช่วยไม่ได้เลย พวกกันทำสมาธิจิตมีความสงบอยู่อย่างนี้มายาวนาน จิตมีความสงบเป็นสมาธิถึงที่สุดขนาดนั้น ทำไมปัญญาจึงไม่เกิดขึ้นกับตาบทั้งสองท่านนั้นเล่า

เราต้องอ่านประวัติของพระองค์ให้เข้าใจบ้าง พระองค์ได้พิจารณาแล้วว่า การทำสมาธิความสงบอย่างนี้ จะไม่เป็นไปในมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด เมื่อพระองค์ได้ดำนิว่าการทำสมาธิเพียงอย่างเดียวนี้ไม่ถูกทาง เราก็ควรสำนึกได้แล้วว่าไม่ถูกจริง

ที่ข้าพเจ้าได้ให้เหตุผลมาอย่างนี้ ต้องการให้ชาวพุทธเรา ได้เข้าใจในหลักเดิมที่พระองค์ได้ตรัสไว้แล้วเท่านั้น เรื่องนี้มีใช้เรื่องใหม่ที่ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นเอง ท่านผู้มีการศึกษาอยู่ก็คงรู้ในเรื่องนี้ดี แต่ทำไมท่านจึงไม่นำมาสอนในหมู่พุทธบริษัทในยุคนี้ ให้เขาได้เข้าใจในวิธีทำสมาธิที่ถูกต้อง ขณะนี้มีคนสอนในวิธีทำสมาธิกันมาก ไม่กล้าจะทัดทาน ก็พากันสอนสมาธิไปตามกระแสอย่างนั้นหรือ แต่ข้าพเจ้าก็มีความภูมิใจชนิดหนึ่ง ที่ทุกวันนี้มีรายการต่างๆ พุดในเรื่องปัญญากันอยู่บ้าง ในรายการทางธรรมะก็พุดเรื่องปัญญาอยู่พอสมควร ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบในเรื่องนี้

หากมีผู้ที่สงสัยในเรื่องที่เขียนไปนี้ ให้ท่านได้มาโต้ถามกับตัวข้าพเจ้าโดยตรง อย่าไปพูดลับหลัง

ในยุคสมัยนี้ มีผู้เขียนตำราหรือคัมภีร์ออกสู่ตลาดมากมาย มีทั้งพระและฆราวาสเป็นผู้เขียน เหมือนกันเป็นบางจุดบ้าง ไม่เหมือนกันบ้าง ดูแล้วเป็นความเห็นของผู้เขียน มีธรรมชาติของพระพุทธานุชาตินหนึ่ง แล้วมาสอดแทรกความเห็นของตนเพิ่มเข้าไป จึงทำให้ผู้อ่านหนังสือธรรมะในยุคนี้มีความสับสนพอสมควร หนังสือบางเล่มก็เขียนขึ้นมาเฉพาะตัว ในบางแห่งก็ตั้งเป็นสำนักสอนกันอย่างเอาจริงเอาจังเลยทีเดียว แต่ละสำนักก็ประกาศออกมาอย่างเต็มตัวว่าหลักการในวิธีปฏิบัติของตัวเองถูกต้องที่สุด เป็นทางลัดทางตรงตามคำสอนของพระพุทธานุชาตินอย่างถูกต้อง สาธุศิษย์ผู้มีเจตนาดีต่อการปฏิบัติแต่ขาดการศึกษาเพียงอาศัยความเชื่อจากครูอาจารย์ของตัวเองอย่างฝังใจ อาจารย์สั่งว่าให้ปฏิบัติอย่างไร ก็ปฏิบัติไปอย่างนั้น ลูกศิษย์ก็เกิดความเชื่อมั่นในครูอาจารย์ว่าท่านได้อบรมสั่งสอนในวิธีปฏิบัติอย่างนี้ถูกต้องแล้ว แต่ความถูกต้องแต่ละสำนักจะไม่เหมือนกันดังที่พวกเราได้เห็นอยู่ในขณะนี้ นี่ก็เป็นเรื่องของความเชื่อ ถ้ามีความเชื่ออย่างถูกต้อง เป็นไปในคำสอนของพระพุทธานุชาตินจริง

ก็ถือว่าลูกศิษย์เหล่านั้นมีความโศกดีไป ถ้าเชื่อในวิธีที่สอนผิดๆ ตามครูอาจารย์ ก็ถือว่าเป็นเคราะห์ร้ายไป ช่วยกันไม่ได้

การศึกษาธรรมในสมัยครั้งพุทธกาล ที่พระพุทธเจ้าได้วางให้เป็นหลักฐานไว้ดีแล้ว ถือว่ามีความสมบูรณ์ชัดเจนเป็นอย่างมากทีเดียว ที่เกิดมีปัญหาก็เพราะผู้ศึกษาธรรมตีความแตกต่างกัน จึงเกิดความเห็นความเข้าใจไปไม่เหมือนกัน การสอนธรรมปฏิบัติไม่เหมือนกันก็เพราะเหตุอย่างนี้ เหตุอย่างนี้เอง จึงทำให้ข้าพเจ้าได้เขียนหนังสือเรื่องกาลามสูตร เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้อ่านในเรื่องของความเชื่อ หนังสือกาลามสูตรนี้ เป็นพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ เพราะในสมัยครั้งพุทธกาลก็มีความเชื่อของคนในยุคนั้น พวกเขามีความเชื่อในเรื่องนั้นเรื่องนี้ มีความแตกต่างกันไป ใครเชื่ออย่างไร ก็มีความเข้าใจว่าสิ่งที่ตัวเองเชื่อนั้นถูก ความเชื่อนี้จะมีอยู่เป็นคู่ของมนุษย์เรามาในทุกยุคสมัย เรียกว่าเชื่อไปตามความเห็นและความเข้าใจของตัวเอง トラบใดในโลกนี้ยังมีมนุษย์อยู่ ในトラบนั้นความเชื่อก็ต้องมีอยู่เป็นคู่กับมนุษย์ตลอดเวลา ในยุคที่พระพุทธเจ้าได้อุบัติเกิดขึ้นในโลก พระองค์ก็มีอุบายวิธีที่จะเปลี่ยนความเชื่อที่ผิดๆ ให้เกิดเป็นความเชื่อที่ถูกได้ แต่ก็แก้ได้ในบางคนบางกลุ่ม

๑๘ กาลามสูตร

เท่านั้น ต่อจากนี้ไปเราจะได้อ่านเรื่องกาลามสูตร ดังต่อไปนี้

๑. อย่าได้เชื่อเพียงงสักว่า ได้ฟังตามๆ กันมา

การฟังตามๆ กันมานั้น ที่เรียกว่าข่าวลือ เป็นไปได้ทั้งเรื่องผิดเรื่องถูก เป็นเรื่องจริงและเรื่องไม่จริง เป็นเรื่องที่พูดต่อกันมา เป็นเรื่องในทางโลกบ้าง เป็นเรื่องในทางธรรมบ้าง ถ้าผู้พูดมีความเห็นเป็นสัมมาทิฏฐิ มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรม ผู้ฟังก็จะเชื่อในทางที่ถูกต้องชอบธรรม ถ้าผู้พูดมีความเห็นเป็นมิฉฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิด เราก็จะได้รับฟังและเชื่อไปในทางที่ผิดๆ เช่นกัน เหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงให้สติแก่พวกเราว่า อย่าเพิ่งเชื่อเพียงสักว่าฟังตามๆ กันมา ให้เอาเรื่องที่ได้รับฟังมานั้นเป็นข้อคิด เมื่อได้ฟังมาในเรื่องใด อย่าได้ตัดสินใจเชื่อในเรื่องอะไรเร็วเกินไป ต้องฟังโดยมีสติปัญญา ให้พิจารณาในเหตุผล

ก่อนว่าเรื่องนี้พอเชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ ให้ใช้หลักธรรมาธิปไตยมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจในการเชื่อถือ ศรัทธา หมายถึงความเชื่อ แต่ต้องเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อเท่านั้น เช่น เชื่อว่าอุบายแนวทางในการปฏิบัติอย่างนี้มีเหตุผลพอเชื่อถือได้ จึงตัดสินใจเชื่อ แนวปฏิบัติอย่างนี้ไม่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เราก็ไม่เชื่อ ฉะนั้นการฟังธรรมมิใช่ว่าจะเอาความเชื่อเป็นหลักอย่างเดียว ต้องมีสติปัญญาพิจารณาในเหตุผลให้เข้าใจความผิดความถูกในธรรมนั้นด้วย ฟังให้รู้จักในความหมาย ใช้ปัญญาวิจยวิเคราะห์พิจารณาในหมวดธรรมให้เข้าใจด้วยตัวเอง มิใช่จะคอยฟังจากคนอื่น ๆ ที่พูดต่อๆ กันมาว่าถูกต้องทั้งหมด

เพราะฉะนั้น การฟังตามๆ กันมาจะมีผิดเพี้ยนไปได้ มีหลายประเทศที่ฟังตามๆ กันมาแล้วเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง จึงกลายเป็นลัทธิประเพณีไปถึงลูกหลาน คนยุคใหม่ได้ฟังมาก็เชื่อไปตามคนยุคเก่า พวกกันเอาแบบอย่างเชื่อติดต่อกันเรื่อยมาความเชื่อต่อๆ กันมานี้ มีทั้งผู้นับถือศาสนาและผู้นับถือศาสนาอะไร เพราะในโลกนี้มีคนเชื่อไปตามลัทธิประเพณีติดต่อกันมายาวนาน และปลูกฝังนิสัยให้มีความเชื่อไปตามๆ กันเท่านั้น และห้ามอย่างเด็ดขาดลงไ้ว่า อย่าไปคิดหาเชื่อชาติวงศ์ตระกูล

พระเจ้าที่เชื่อถือต่อๆ กันมานั้นเป็นใครมาจากไหน ทำไมจึงได้อยู่
ในฐานะอันยิ่งใหญ่ จนได้รับขนานนามว่าพระเจ้า ถ้าจะเล่าเรื่อง
ความเชื่อในพระเจ้านี้ ก็เป็นความเชื่อต่อๆ กันมาตามประเพณี
ในโลกนี้ พระเจ้าที่คนให้ความเคารพเชื่อถือมีมากทีเดียว นี่ก็เป็น
ความเชื่อฟังต่อๆ กันมา จะมีอยู่เป็นคู่ของโลกนี้ตลอดไป ถ้าได้
เข้าใจในภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศ จะม
ความรู้ดีว่าแต่ละประเทศในอดีตมีความเป็นมาอย่างไร ก็เพราะได้
ฟังต่อๆ กันมา เมื่อผู้พูดหลงลืมในตำรา การพูดก็มีความผิดเพี้ยน
ไปได้ ผู้รับฟังก็จำเอาความผิดเพี้ยนนี้พูดต่อๆ กันไป ทำให้คนใน
ยุคใหม่เชื่อต่อๆ กันไปอีก จะไม่มีที่สิ้นสุดในเรื่องของความเชื่อ
นี้แต่อย่างใด

การฟังตามๆ กันมาอีกรูปแบบหนึ่งคือเรื่องการทำน้ำอัฐบาน
มีพระ เณร แม่ชี ขรवास ที่ไม่เข้าใจในคำว่าน้ำอัฐบานที่ถูกต้อง
มีจำนวนมาก ต้นเหตุคือพระอ่อนการศึกษาในพระธรรมวินัย
ตีความหมายในคำว่าน้ำอัฐบานผิดไป เพียงเข้าใจเอาเองว่า
น้ำอัฐบานคือใช้ผ้ากรอง ๘ ครั้ง พระจึงจะฉันได้ การตีความ
อย่างนี้เป็นการตีความผิดเป็นอย่างมากทีเดียว ที่จริงคำว่า
น้ำอัฐบาน หมายถึงผลไม้ ๘ ชนิด ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้

นำมาทำเป็นน้ำอัฐบานได้ ไม่ใช่ว่ากรอง ๘ ครั้งตามความเข้าใจ หรือใช้ผ้า ๘ ชั้นมากรองก็ไม่ใช้เช่นกัน ความหมายที่ถูกต่องคือ เอาผลไม้อย่างใดอย่างหนึ่งมาทำเป็นน้ำอัฐบาน ใส่ น้ำพอสมควร แล้วนำมากรองด้วยผ้า จะกรอง ๑ ครั้ง หรือมากกว่านี้ก็ได้ ข้อสำคัญคือไม่ให้น้ำอัฐบานนั้นมียากเท่านั้นจึงฉันได้ ถ้ากรอง แล้วน้ำอัฐบานยังมีกากปะปนอยู่ พระฉันเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ผิดศีลข้อวิกาลโภชนา จัดเข้าเป็นประเภทอาหาร ให้ท่านได้ไป ศึกษาจากหนังสือบุพพสิกขาพรรณนาดูบ้าง ท่านจะรู้วิธีการทำ น้ำอัฐบานที่ถูกต่อง

ผลไม้ที่นำมาทำน้ำอัฐบานมี ๘ อย่าง ดังนี้ (๑) มะม่วงดิบ หรือสุก (๒) ลูกหว้าสีชมพู (๓) กัล้วยมีเมล็ด (๔) กัล้วยไม่มีเมล็ด (๕) มะขาง (๖) ผลจันทน์ (๗) รากบัว (๘) มะปราง

ต่อมาในยุคคอรรถกถาจารย์ ได้พิจารณาเพิ่มเติมว่า นอกจากผลไม้ ๘ ชนิดนี้แล้ว ผลไม้อย่างอื่นก็นำมาทำน้ำอัฐบานได้ แต่มีข้อแม้ว่าผลไม้ชิ้นจะไม่ใหญ่เกินผลมะตูม ให้พวกเราทั้งหลายได้ เข้าใจตามนี้ อย่าฟังต่อๆ กันมาโดยขาดเหตุผลและหลักฐาน

อีกเรื่องหนึ่งที่ฟังต่อๆ กันมาจากพระที่เห็นแก่ปากแก่ท้อง ออกความคิดเพื่อจะได้ฉันตามความอยากของตน พุดไปว่า

หัวไชเท้า หัวแครอท และหัวอย่างอื่น ก็นำมาทำเป็นน้ำอัฐบานได้ ที่จริงแล้วน้ำอัฐบานจะนำมาทำได้เฉพาะผลไม้เท่านั้น พวกหัวทุกประเภทนำมาทำน้ำอัฐบานไม่ได้เลย เพราะหัวทุกชนิดจัดเข้าในหมวดหมู่ประเภทอาหาร ถ้าพระฉันก็เป็นอาบัติปาจิตตีย์

อีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ทั้ง ๕ อย่างนี้เป็นพุทธานุญาต ฉันในเวลาวิกาลได้ ถ้าพระรับประเคนแล้ว ให้ฉันได้ไม่เกิน ๗ วัน ถ้าเกิน ๗ วันแล้วพระฉันจะเป็นอาบัติทุกคำกลืน

อีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องเห็นแก่ปากแก่ท้อง มาตีความไปว่า นมกล่อมทุกประเภท น้ำเต้าหู้ น้านมถั่วเหลือง น้ายาคุ และน้ำอื่นๆ อีก สงเคราะห์เข้ากับเนยใส เนยข้น พระ เณร แม่ชี และผู้รักษาศีล ๘ ฉันได้ ศีลไม่ขาด อาบัติไม่เป็น หารู้ไม่ว่าสิ่งเหล่านี้จัดเข้าเป็นประเภทอาหาร ฉันในเวลาวิกาลไม่ได้ ต้องฉันได้ไม่ให้เกินเวลาเที่ยงวันเท่านั้น หากมีพระองค์ใดล่วงละเมิดในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้ ก็จะพูดต่อๆ กันไปขยายเป็นวงกว้าง ค้นหาผู้ปล่อยข่าวครั้งแรกก็ไม่ได้ จึงเป็นอันว่าฟังตามๆ กันมา และฉันตามๆ กันมา ขอให้พวกเราทั้งหลายจงเข้าใจตามนี้

ฉะนั้น พวกเราเป็นชาวพุทธ ได้ฟังธรรมจากพระสงฆ์

พระสงฆ์ท่านก็ศึกษาพระธรรม แล้วนำเอามาอธิบายให้พวกเรา ฟังต่อๆ กันมา ศาสนาพุทธนี้เป็นศาสนาที่มีเหตุผล คำสอนของ พระพุทธเจ้าทุกหมวดหมู่มีเหตุผลเพียบพร้อมอย่างสมบูรณ์ เราต้องฝึกตัวเองให้เป็นผู้มีนิสัยสังเกตในการฟัง ตีความหมายใน เรื่องที่รับฟังมาให้เข้าใจ เรื่องไหนผิดเรื่องไหนถูก เอามาวิจยวิเคราะห์ พิจารณาให้รู้เห็นชัดว่า เรื่องนี้ผิด ต้องละทิ้งไป เรื่องนี้ถูก ให้ใส่ใจ รักษาปฏิบัติตามอยู่เสมอ

ผู้อธิบายให้เราฟังได้ จะเป็นพระหรือฆราวาส ใครมีความรู้ ความสามารถอธิบายความจริงให้เราฟังได้ จึงถือว่าเป็น ผู้ที่ เป็น ครูของเรา ใครเอาสิ่งที่ตีหยาบยื่นให้เราเมื่อไร เราจะน้อมกายใจ รับเอาของดีด้วยความเคารพ ถ้าเราเอาทิฐฐิมานะอัตตามาเป็น ตัวนำหน้า คิดว่าเรารู้กว่าใครๆ ก็ยากที่จะรับธรรมจากคนอื่นได้ หรือหากได้รับฟังธรรมจากคนอื่น ก็ต้องพิจารณาในเหตุผลว่า พอเชื่อถือได้หรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วไม่มีมูลเหตุผลพอจะเชื่อได้ ก็อย่าไปสนใจ ถ้ามีเหตุผลพอเชื่อถือได้ ก็เอามาเป็นอุบายใน การปฏิบัติต่อไป

ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีเหตุผลและ ข้อมูลที่สมบูรณ์อยู่แล้ว ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ว่า “ดูก่อน

ภิกษุทั้งหลาย พระพุทธศาสนาจะมีความเจริญก็เพราะชาวพุทธบริษัทปฏิบัติไปตามคำสอนของเรา พระพุทธศาสนาจะเสื่อมก็เพราะชาวพุทธบริษัทไม่ปฏิบัติตามในคำสอนของเรา” พระองค์ตรัสอย่างนี้มีความชัดเจนมาก

ฉะนั้น ให้เรามาพิจารณาตัวเองว่า ขณะนี้เราทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมหรือทำให้พระพุทธศาสนาเจริญ ให้เรามีสติสังเกตดูตัวเองว่า เรามีความเห็นเป็นสัมมาทิฏฐิ มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรม หรือเราเป็นมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดในคำสอนของพระพุทธเจ้า ในภาคปริยัติการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาก ถ้าตีความในปริยัติถูก เมื่อนำไปปฏิบัติก็เป็นสัมมาปฏิบัติ ผลที่ได้รับมีแต่ความถูกต้องชอบธรรม ถ้าตีความหมายในปริยัติผิด เมื่อนำไปปฏิบัติก็เป็นมิจฉาปฏิบัติ ผลที่ได้รับก็ไม่มี ความถูกต้องชอบธรรม ไม่เป็นไปในความเจริญในธรรม ไม่เป็นไปในมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด

ในสมัยครั้งพุทธกาล เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าของเรายังทรงมีพระชนม์ชีพอยู่ พระพุทธเจ้าได้เผยแผ่คำสอนของพระองค์ยาวนานถึง ๔๕ ปี มีผู้รับฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าด้วยความตั้งใจพากันได้บรรลุในมรรคผลนิพพานเป็นจำนวนมาก เมื่อพระพุทธเจ้า

จะสิ้นอายุสังขาร พระองค์ก็ได้วางคำสอนของพระองค์เอาไว้ เพื่อเป็นองค์แทนของพระพุทธเจ้า ดังพระองค์ได้ตรัสไว้ว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย เมื่อเราตถาคตได้อนุปาติเสสนิพพานแล้ว ให้พวกเธอทั้งหลายเอาพระธรรมวินัยเป็นองค์แทนเรา ให้พากัน ปฏิบัติตามคำสอนของเราตถาคต ที่ได้ตรัสไว้แล้วอย่างชอบธรรม” หลังพระพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ก็ยังมีพระสงฆ์สาวกทั้งหลาย ได้บรรลุดุจธรรมเป็นพระอรหันต์ มีความแตกฉานในพระธรรมวินัย

ในช่วงต่อมา พระบางรูปมีความประพฤติดังไม่เหมาะสมในพระธรรมวินัย จึงได้ทำสังคายนาถึง ๕ ครั้ง เพื่อเรียบเรียงพระธรรมวินัยเพื่อให้เป็นไปตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเอาไว้ ในยุคอรรถกถาจารย์ ยุคฎีกาจารย์ ยุคอนุฎีกาจารย์ ในยุคนี้เองการตีความในคำสอนของพระพุทธเจ้าเริ่มเปลี่ยนไป การตีความในพระธรรมวินัยเริ่มมีความคลาดเคลื่อน แล้วเอาความคลาดเคลื่อนในพระธรรมวินัยไปอบรมสั่งสอนต่อๆ กันมา ผู้รับฟังก็ฟังตามๆ กันมา

พระพุทธเจ้าทรงทราบล่วงหน้าไว้แล้วว่า ในยุคต่อไป จะมีชาวพุทธเชื่อในคำสอนของพระองค์เพียงเชื่อตามๆ กันมา นี้เองที่เป็นมูลเหตุให้พระพุทธเจ้าได้ตรัสในเรื่องความเชื่อตามๆ

กันมาว่า จะมีผลเสียต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร พระองค์จึงให้สติแก่พวกเราเอาไว้ว่า อย่าเป็นนิสัยเชื่ออะไรที่ขาดเหตุผล ถ้าคนแรกมีความเห็นผิดแล้วพูดผิด ผู้รับฟังก็เชื่อกันมาอย่างผิดๆ ถ้าคนแรกมีความเห็นถูกและพูดถูก ผู้รับฟังก็เชื่อในทางที่ถูกต้องไปด้วย เขาผิดเราผิดด้วย เขาถูกเราถูกด้วย ผู้มีนิสัยในลักษณะนี้ เรียกว่าฟังสติปัญญาของตัวเองไม่ได้เลย

จะเอาบุคคลตัวอย่างมาอธิบายให้ฟัง เพื่อเราจะได้มีความสำนึกได้ว่าการเชื่อตามๆ กันมาเป็นผลเสียอย่างไร เราจะได้รู้ในบุคคลตัวอย่างทางที่ไม่ดีเอาไว้ เมื่อเราได้ยินได้ฟังอะไรกับใครมา เราจะได้เอาเรื่องนั้นมาพิจารณาให้รู้เหตุรู้ผลก่อนทุกครั้ง แล้วจึงตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อในภายหลัง ดังที่จะอธิบายบุคคลตัวอย่างให้เราได้รับรู้ดังนี้ มีในสมัยที่ผ่านมา คณะศรัทธาที่มีความเชื่อง่ายไร้เหตุผล เป็นบุคคลที่หูเบาใจเบา เอาแต่ศรัทธาความเชื่อ นำหน้าเพียงฝ่ายเดียว ไม่มีสติปัญญาเป็นองค์ประกอบ จึงทำให้ศรัทธาความเชื่อผิดหวัง ดังที่มีข่าวเกิดขึ้นผ่านมา

มีศรัทธาอีกกลุ่มหนึ่งมีความเชื่อในครูอาจารย์ของตัวเอง ครั้งแรกก็มีศรัทธาไม่ก็คน มีการวางแผนเพื่อหาผลประโยชน์ จึงได้ยกเอาครูอาจารย์ของตัวเองมาเป็นตัวชูโรง ประกาศให้คนนั้น

คนนี้ฟัง เรื่องที่พูดไปล้วนแต่เป็นคำสรรเสริญในความโดดเด่นของครูอาจารย์ทั้งนั้น เฉพาะคำที่ว่าครูอาจารย์เป็นผู้มีคุณธรรมระดับสูงนั้น หมายถึงครูอาจารย์เป็นพระอรหันต์แล้ว เมื่อขำวนี้พูดต่อกันไปก็กลายเป็นขำว มีสมาธิเป็นแนวร่วมในความเชื่อมากขึ้น ขำวนี้ก็กระจายออกไปเป็นวงกว้าง และมีคนสำคัญเข้ามาเพื่อให้ความสนับสนุน และมีความเชื่อว่าอาจารย์องค์นี้เป็นพระอรหันต์องค์จริง จึงได้ประกาศขำวให้ชาวพุทธที่ไม่มีสติปัญญา มีความเชื่อว่าท่านเป็นพระอรหันต์อย่างสนิทใจ จึงได้ทุ่มเทเงินทองถวายเป็นจำนวนมาก เพราะถือว่าการให้ท่านแก่พระอรหันต์ จะได้รับผลบุญมหาศาลหาประมาณมิได้ ในที่สุดก็พากันผิดหวัง เมื่อครูอาจารย์ของตัวเองมีนิสัยที่เปลี่ยนไป (ในบาลีว่า อิตถิ มลํ พุทฺทมจฺริยสฺส ผู้หญิงเป็นอันตรายต่อพฺรหมจฺรยํ) เมื่อครูอาจารย์ยังเป็นปุถุชนอยู่ ถึงจะยกให้เป็นพระอรหันต์ ก็เพียงสักว่าพูดกันไปเท่านั้น เมื่ออาจารย์ของตัวเองมีเหตุให้เป็นไปตามอนิจจัง ลูกศิษย์ก็มีความผิดหวังไปตามๆ กัน

มีลูกศิษย์หลายคนที่มีสติปัญญาอยู่บ้าง พอจะรู้ว่าการเชื่อจากคำบอกเล่าของคนนั้นเป็นความเชื่อตามๆ กันมา เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้เห็นในเหตุแล้ว เชื่อถือไม่ได้เลย แล้วตีตัว

ออกห่างกันไป เหมือนกับคำว่า “ปลาตัวเดียวเน่าทั้งข้อง เอา
ข้องปลาที่เหลือกระจาด เลือกปลาที่เน่าทิ้งเสีย เก็บปลาตัวที่
ไม่เน่ามาทำเป็นอาหารได้” นี่ฉันใด

เมื่อรู้และเข้าใจแล้วว่า พระองค์นี้มีความไม่เหมาะสมใน
สมณเพศแล้ว ก็ต้องแยกตัวออกไปเพื่อแสวงหาครูอาจารย์องค์อื่น
เราผู้แสวงหาครูอาจารย์ต้องมีสติปัญญาสังเกตดูพระให้ดี เพราะ
ยุคปัจจุบันนี้ มีทั้งพระจริงและพระปลอมปะปนกันอยู่ ถ้าดูไม่ดี
ก็จะเกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอย ทำให้เกิดความผิดหวังซ้ำสองไปได้
พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วว่า อย่าเพิ่งเชื่อในข่าวที่พูดต่อๆ กันมา
เร็วเกินไป ให้ใช้สติปัญญาพิจารณาในเรื่องนั้นๆ ให้มีความรู้เห็น
ตามความเป็นจริงก่อน จึงเชื่อหรือไม่เชื่อในภายหลัง คิดว่าพวกเรา
ทั้งหลายมีสติปัญญาช่วยตัวเองได้ จะไม่เชื่อไปตามข่าวลือที่พูด
ต่อๆ กันมาเร็วเกินไป

๒. อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า เมียของเก่าที่เคยทำ สัมต่อๆ กันมา

นี่ก็เป็นพระพุทธรูปที่พระพุทธเจ้าได้เตือนสติพวกเราเอาไว้ เพื่อให้พวกเรามีความสำนึกตัว มิใช่ว่าของเก่าจะถูกต้องและดีไปเสียทั้งหมด เรื่องเก่าเป็นประเพณีนิยมทำต่อๆ กันมา ตั้งแต่ครั้งโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน ก็ถือว่าเป็นของเก่าแก่ควรอนุรักษ์เอาไว้ ปู่ย่าตายายพ่อแม่พากันทำมาอย่างไร ลูกหลานก็พากันทำสืบทอดเอาไว้ จะพากันทำต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด การทำตามประเพณีเก่าๆ พวกเราก็ควรเลือกดูบ้างว่า อะไรควรทำตามก็รักษาเอาไว้ อะไรไม่ควรทำตามก็พากันละในสิ่งนั้นเสีย ไม่ควร

ทำตามอีกต่อไป ของเก่าที่ทำกันมาแม้ไม่มีสาระอะไร แต่ก็เป็นที่ประเพณีนิยมพากันทำมายาวนาน จะแก้มือให้ทำในวิธีอย่างนั้น หากแก้มือไม่ได้ก็ปล่อยกันไป เพราะถือว่าเป็นพิธีเก่าแก่ตั้งแต่โบราณได้ทำต่อๆ กันมา

ในสมัยครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าจะเอาพระธรรมนำไปอบรมสั่งสอนในหมู่พุทธบริษัทให้เข้าใจในหลักสัจธรรม พระพุทธเจ้าทรงทราบนิสัยในความเชื่อของคนยุคนั้นได้ดี พระองค์ก็มีวิธีที่จะแก้มือในความเห็นเขาได้ ในยุคนั้น ส่วนใหญ่คนมีนิสัยมิถิภาญญิต ความเห็นผิดในหลักความเป็นจริงอยู่ก็ตาม พระองค์จะมีอุบายสอนแก้มือมีความเห็นผิดให้กลับใจเปลี่ยนนิสัยให้เกิดความเห็นถูกได้ แต่ก็มีหลายคนหลายลัทธิที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไม่ได้เลย เช่น กลุ่มของครุฑทั้งหก หรือพวกลัทธิดาบสฤๅษี หรือลัทธิอื่นๆ มีจำนวนมาก พวกเหล่านี้ก็มีวิธีปฏิบัติแบบเก่าๆ ที่สืบทอดต่อๆ กันมา พระพุทธเจ้าก็ปล่อยให้เขาทำต่อๆ กันไป

วิธีปฏิบัติเก่าๆ ของพวกดาบสฤๅษี เขาก็มีวิธีทำสมาธิให้จิตมีความสงบลงได้ แต่ก็ไม่รู้วิธีการฝึกสติปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักสัจธรรมได้ ในครั้งนั้นพระพุทธเจ้าของพวกเราเคยได้ปฏิบัติกับกลุ่มดาบสมาก่อนแล้ว พระองค์ก็

ทำให้จิตมีความสงบได้ถึงขั้นสูงสุดของสมาธิ ที่เรียกว่าอรูปรมาณ เป็นสมาธิที่มีความละเอียดมาก พระพุทธเจ้าได้สังเกตดูในวิธีทำสมาธิความสงบนี้ว่า ไม่ใช่แนวทางที่จะละอาสวะกิเลสได้ ไม่เป็นไปในทางที่จะรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม ไม่เป็นไปในการตรัสรู้เข้าสู่มรรคผลนิพพานแต่อย่างใด

พระองค์รู้ได้ชัดอย่างนี้ จึงได้ลาดาบสทั้งสองนั้นหนีไปเพื่อหาวิธีปฏิบัติแบบใหม่ ให้เป็นไปในการตรัสรู้ของพระองค์ เมื่อพระองค์รู้แนวทางในการตรัสรู้อยู่ที่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา พระองค์จึงนำเอาสมาธิที่พระองค์เคยทำมาแล้ว มาแยกขั้นตอนให้เข้ากันได้กับปัญญา **สมาธิที่เข้ากันได้กับปัญญาได้เรียกว่าสมาธิความตั้งใจมั่น** สมาธิความสงบที่ละเอียดอ่อนลงลึกอย่างแนบแน่นแล้ว จะเอามาใช้เป็นคู่กับปัญญาไม่ได้เลย จึงปล่อยให้มีความสงบจนอิมตัวอย่างเต็มที่ แล้วจิตก็จะค่อยถอนออกมาให้กำหนดเอาไว้ว่าจะให้อยู่ในสมาธิความตั้งใจมั่น ที่เรียกว่าอุปจารสมาธิ จึงจะนุ่มเข้าไปเป็นคู่กับปัญญาได้ ให้พวกเราศึกษาในขั้นตอนวิธีทำสมาธิให้ดี ถึงจะเป็นวิธีทำสมาธิแบบเก่าๆ ถ้ารู้วิธีในการทำ ก็จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติเป็นอย่างมากทีเดียว

ในยุคปัจจุบันนี้ วิธีการอบรมสั่งสอนจะเน้นหนักในวิธีเก่าๆ เอาหลักแบบอย่างของพวกดาบสฤๅษีมากไป วิธีการฝึกสติปัญญาพิจารณาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในสังขารธรรมมีการสอนกันน้อยมาก จึงยากที่จะรู้แจ้งเห็นจริงในสังขารธรรมด้วยสติปัญญาของตัวเองได้ ในบางครั้งก็เอาความรู้ที่ได้ศึกษาจากตำรามาพิจารณาอยู่บ้าง วิธีการอย่างนี้เป็นเพียงใช้ปัญญาไปตามสัญญาเท่านั้น วิธีการทำสมาธิก็เป็นของเก่า ความรู้ที่ได้ศึกษาจากปริยัติมาก็เป็นของเก่า หากผู้มาตีความในวิธีทำสมาธิผิดไป ก็จะทำให้การทำสมาธิเกิดเป็นมิจฉาสมาธิขึ้นได้

ให้เราศึกษาตีความในสมาธิให้เข้าใจว่า ทำไมพระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ว่าสมาธิมีหลายวิธี เช่น สมาธิความตั้งใจมั่น สมาธิความสงบ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มิจฉาสมาธิ สัมมาสมาธิ ในยุคนี้สมัยนี้สอนกันในสมาธิความสงบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น สมาธิในรูปแบบอื่นเป็นอย่างไรจะไม่เข้าใจเลย เพียงพูดอยู่กับคำเก่าๆ คือความสงบๆ ฟังกันที่ไหนก็มีแต่สมาธิความสงบๆ ถึงจะเป็นสมาธิความสงบได้ก็ตาม ก็จะเป็นมิจฉาสมาธิเกิดขึ้นได้ สมาธิความตั้งใจมั่นอันเป็นคู่กับปัญญาอันเป็นหลักสำคัญ ไม่พากันปฏิบัติตามแต่อย่างใด

ในยุคนี้จึงมีผู้ไม่เข้าใจในวิธีการทำสมาธิให้เกิดเป็น
สัมมาสมาธิ มีความตั้งใจมั่นชอบธรรม **สมาธิความตั้งใจมั่น**
จึงเป็นของคู่กันกับสติปัญญา ไม่พากันศึกษาดูแบบอย่างของ
พระพุทธเจ้าและพระอริยเจ้าแต่อย่างใด ถึงจะเชื่อไปตามของ
เก่าที่ทำตามๆ กันมา ถ้าถูกในคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็ถือว่า
เราปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระพุทธเจ้าแล้ว ถ้าของเก่า
ไม่เป็นไปในคำสอนของพระพุทธเจ้า เราก็เป็นผู้ปฏิบัติผิดโดย
ไม่รู้ตัว

๓. อย่าได้เชื่อเพียงงลักว่า กิตติศัพท์อันมีชื่อว่าอโล

นี่ก็เป็นพุทธพจน์อีกข้อหนึ่งที่พวกเราทั้งหลายควรนำมาพิจารณา คำว่าชาวโลเป็นได้ทั้งชาวจริงและชาวไม่จริง เป็นชาวพอเชื่อได้และเป็นชาวเชื่อถือไม่ได้ เช่น เล่าลือว่าปี พ.ศ. นั้น โลกจะเกิดภัยพิบัติ น้ำจะท่วมโลก จะเกิดความพินาศฉิบหาย มนุษย์ทั้งหลายไม่มีที่อยู่อาศัย ทั้งคนและสัตว์จะพากันล้มตายเป็นเป็นจำนวนมาก จะพากันอดอยากด้วยข้าวปลาอาหารไปทั่วทุกแห่งหน ชาวโลนี่จะเป็นจริงหรือเท็จอย่างไร ให้พวกเราใช้ปัญญาพิจารณาในเหตุผลว่าจะป็นจริงหรือไม่อย่างไร มิใช่จะเชื่อไปตามชาวโลไปเสียหมด พากันหลังไหลไปขอความช่วยเหลือหรือไปขอเลขขอหวยเพื่อความร่ำรวย ยังมีชาวโลอื่นๆ อีก

มากมายที่จะเกิดขึ้นในโลกนี้ มีทั้งข่าวดีและข่าวไม่ดี หากมีข่าวอะไรเกิดขึ้น เราเป็นนิสัยใจเบาหูเบาตัดสินใจเชื่อง่าย **ต้องใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้เห็นในเหตุในผล ให้รู้เห็นในความจริง ก่อนจึงตัดสินใจเชื่อ** อย่าเอาคนอื่นเป็นผู้ชี้แนะในความเชื่อให้แก่ตัวเรา หากมีใครๆ มาเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟัง เราก็ฟังได้ แต่อย่าเพิ่งเชื่อว่าจะเป็นเรื่องเหมือนที่เขาพูด **อย่าเป็นนิสัยเชื่อในสิ่งใดง่าย จะเป็นนิสัยงมงายไปโดยไม่รู้ตัว**

ความเชื่อไปตามข่าวลืออีกอย่างหนึ่งที่อ้างว่าเป็นศาสนาแบบใหม่ มีความศักดิ์สิทธิ์ หากใครได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกและปฏิบัติตาม จะได้รับผลบุญมหาศาลหาประมาณมิได้ ผู้มีความฝักใฝ่ในบุญกุศล เป็นบุคคลที่หูเบาใจเบา จะมีใจอ่อนไหวไปตามข่าวลือนี้ได้ง่าย ก็จะถูกชักนำหลั่งไหลเข้าไปเป็นสมาชิก เพื่อมอบกายถวายตัวในศาสนานั้นๆ เขาจะเรียกเอาเงินเท่าไร ก็จ่ายไปตามที่เขาต้องการ

หรือมีข่าวเล่าลือมาว่ามีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลกนี้แล้ว ก็พากันหลั่งไหลไปกราบไหว้บูชา เพราะมีความเชื่อว่าใครได้กราบไหว้พระอรหันต์ครั้งหนึ่ง จะมีบุญมหาศาล หรือได้ให้ทานแก่พระอรหันต์ครั้งหนึ่ง ถือว่าเป็นยอดมหาทานอันยิ่งใหญ่ มีเงิน

ทองมากน้อยเท่าไรก็ถวายทานอย่างเต็มที่ ข่าวลืออย่างนี้ หากท่านได้เป็นพระอรหันต์องค์จริงก็โชคดีไป ถ้าให้ท่านถูกพระอรหันต์องค์ปลอม เงินทองที่ถวายไปก็เป็นความโชคดีแก่พระอรหันต์องค์ปลอมไป จะไปขอเงินทองจากท่านกลับมาไม่ได้เลย

การให้ท่านไปด้วยความศรัทธาเลื่อมใสด้วยใจจริง ถวายทานไปแล้วไม่คิดเสียดายเงินทองที่ให้ท่านไป ถึงพระท่านยังเป็นปุถุชนอยู่ก็ตาม ถ้าให้ท่านในลักษณะนี้ก็จะมีผลบุญมากทีเดียว ในยุคสมัยนี้ มีข่าวลือเรื่องของพระอรหันต์กันอยู่มาก จึงอยากต้องการพิสูจน์ว่าองค์ไหนจริงองค์ไหนปลอม ข่าวลือนี้จะเกิดจากลูกศิษย์ใกล้ชิด เพื่อสร้างภาพให้อาจารย์ของตัวเองเป็นพระอรหันต์ พุดโน้มน้าวพรรณนาศักดานุภาพ มีความรู้ความสามารถอะไรบ้างก็โฆษณากันไป เพื่อให้คนทั้งหลายมีความเชื่อถือและคล้อยตาม เพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่จะตามมาในภายหลัง คนหูเบาใจเบา มีนิสัยเชื่ออย่างมง่าย ไม่มีปัญญาพิจารณาในข่าวลือดังกล่าว ก็จะทำให้เกิดความเสียใจในภายหลัง ขอให้พวกเราได้ใช้ปัญญาพิจารณาในเรื่องของข่าวลือนี้นบ้าง

๔. ๑๗๗ ได้ชื่อเพียงงส์กว่า อ้างมาจากตำราพร้อดมวี่ร์

นี่ก็เป็นพุทธพจน์อีกข้อหนึ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสเอาไว้ พระพุทธเจ้าทรงมีพระญาณหยั่งรู้เรื่องศาสนาของพระองค์ว่า เมื่อบั้นปลายในศาสนาของพระองค์ จะมีผู้เขียนตำราอ้างไปว่า นี่เป็นคำสอนของเราตถาคตขึ้นมา แต่ละตำราจะมีความแตกต่างกันออกไป ใครมีความเห็นอย่างไรก็ตีความไปอย่างนั้น และเขียนเป็นตำราออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ละตำราจะเหมือนกันบ้าง ไม่เหมือนกันบ้าง บางตำราจะไม่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า แต่อย่างไร ในบางตำราก็มีความถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อพุทธบริษัทนำไปปฏิบัติ ก็จะทำให้ผลเป็นไปในมรรคผลนิพพานอย่างแท้จริง

มีทั้งพระและฆราวาสเขียนตำราขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เมื่อตำราไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ที่นำไปศึกษาก็จะเกิดความสับสน จับต้นชนปลายไม่เข้าใจเลยว่าตำราไหนผิดตำราไหนถูก แต่ละตำราก็อ้างอิงว่าเป็นพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ผู้อ่านที่มีสติปัญญาน้อยก็ปักใจเชื่อไปว่าตำรานี้ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมด เพราะถือว่าตำราคัมภีร์นี้เป็นของเก่าแก่ ไม่กล้าที่จะแก้ไขเพิ่มเติม นักปราชญ์ยุคใหม่ได้เขียนตำราออกมา แล้วนำไปอบรมสั่งสอนต่อๆ กันไป ส่วนมากจะเน้นหนักในวิธีทำสมาธิเพื่อให้จิตมีความสงบ เมื่อจิตมีความสงบแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น ที่ผู้เขียนตำราหรืออบรมสั่งสอนกันอยู่นั้น แสดงว่าไม่ได้อ่านประวัติเดิมของพระพุทธเจ้าเลย ในครั้งนั้นพระองค์ได้ไปฝึกทำสมาธิกับดาบสทั้งสองอยู่นานร่วมปี พระองค์ก็ไม่มีปัญญาเกิดขึ้นแต่อย่างใด จากนั้นไปให้เราอ่านพุทธประวัติให้ดี มีเหตุผลในการอ่านให้เข้าใจ

พระพุทธองค์ได้สร้างบารมีมาด้วยปัญญาธิกะ พระองค์มีปัญญาพร้อมแล้วอย่างสมบูรณ์เต็มที่ เมื่อพระองค์ทำสมาธิอยู่กับดาบสทั้งสองนั้น พระองค์ก็ทำสมาธิทำให้จิตมีความสงบอย่างเต็มที่ ก็ไม่มีประวัติว่าปัญญาได้เกิดขึ้นจากความสงบของสมาธิ

แต่อย่างใด ที่เขียนตำราไปและสอนกันไปอย่างไรเหตุผล หากมีคนถามว่า เหตุใดท่านจึงสอนอย่างนี้ ก็จะตอบไปว่า ตำราเขียนไว้อย่างนี้ในทันที หากมีคำถามอีกว่า ตำรานั้นเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ ก็จะตอบไปว่า ไม่รู้ นี่ก็สอนกันไปโดยไม่รับผิดชอบ ทำให้ชาวพุทธมีจำนวนมากเกิดความเข้าใจผิดในคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างมากทีเดียว

ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “ศาสนาของเราตถาคตจะเสื่อมก็เพราะพุทธบริษัททำให้เสื่อม ศาสนาของเราตถาคตจะมีความเจริญก็เพราะพุทธบริษัททำให้เจริญ” ในยุคนี้สมัยนี้พระพุทธศาสนาเสื่อมลงหรือเจริญขึ้น ให้เราพิจารณาตัวเองว่า เราเป็นผู้ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อม หรือทำให้พระพุทธศาสนาเจริญ ให้เราสังเกตดูตัวเราเองว่า ใจเรามีความหนักแน่นหรือไม่หนักแน่นในพระพุทธศาสนาเพียงใด ในตำราคัมภีร์ที่เราอ่าน เราต้องอ่านด้วยเหตุและผล มีสติปัญญาในการอ่าน วิจัยวิเคราะห์ ใคร่ครวญตรึกตรองให้ดี เพราะมีทั้งหนังสือใหม่และหนังสือเก่า ถ้าอ่านตำราไม่มีปัญญา ก็จะพากันเชื่อแบบงมงายต่อไป

ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “อย่าได้เชื่อเพียงสักว่านี้อ้างมาจากตำราหรือคัมภีร์” ในความหมายนี้มีความชัดเจนมาก

ทำไมพวกเราจึงไม่เอามาพิจารณาดูบ้าง พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อ โดยผูกขาดในตำราเพียงฝ่ายเดียว พระพุทธองค์ต้องการให้เรา มีความมั่นใจในเหตุผลที่เป็นธรรมาธิปไตยมาเป็นหลักประกัน ให้รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริงด้วยปัญญาของเราเอง มิใช่ว่า ในตำราว่าอย่างไรก็เชื่อกันไปอย่างนั้น หรือครูอาจารย์สอน อย่างไม่รู้ก็เชื่อไปอย่างนั้น เช่น สอนว่าทำสมาธิไปเถอะ เมื่อจิต มีความสงบแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น ในสมัยครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงสอนอย่างนี้หรือไม่ ถ้าเราได้อ่านประวัติของ พระพุทธเจ้า และประวัติของพระอริยสาวกเจ้าทั้งหลายในสมัย ครั้งพุทธกาล มีความเข้าใจดีแล้ว จะนำเอาอุบายนั้นไปปฏิบัติ จนได้บรรลุผล เป็นพระอริยบุคคลตามกำลังบารมีที่ ได้บำเพ็ญมา ในสถานที่ใดมีพุทธบริษัทได้มาฟังธรรมแล้ว พระพุทธเจ้าจะยกสังฆธรรมที่เป็นจริงขึ้นมาอธิบายให้พุทธบริษัท ใช้สติปัญญาพิจารณา ให้รู้เห็นตามหลักความจริงนั้นๆ จนได้ บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าในขณะนั้น

อุบายธรรมของพระพุทธเจ้าที่นำมาอบรมสั่งสอนนั้น เป็นอุบายให้คนเปลี่ยนความเห็นผิดเป็นจุดแรก เพราะนิสัยเดิม ของคนเราเป็นมิจฉาทิฎฐิ มีความเห็นผิดในหลักความจริง

ตลอดมา ฉะนั้น พระองค์จึงมีอุปบายสอนให้มีความเห็นเป็น
 สัมมาทิฏฐิ ให้มีความรู้เห็นที่ถูกต้องชอบธรรม เรียกว่าปัญญา
 ความเห็นชอบ ให้พวกเราได้ศึกษาในหมวดธรรมที่เรียกว่า
 มรรค ๘ ซึ่งเป็นหมวดธรรมที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในมรรค ๘ นั้น
 พระองค์จะยกเอาสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบให้เป็นหลัก
 ยืนตัวเอาไว้ ดังที่พระองค์ได้ตรัสเอาไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
 รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลาย ย่อมรวมอยู่ในรอยเท้าของช้างเท่านั้น
 นี้ฉันใด ภิกษุทั้งหลาย หมวดธรรมทั้งหลาย ย่อมมารวมลงใน
 สัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบนี้เท่านั้น”

ขอให้เราชาวพุทธทั้งหลาย พวกกันศึกษาประวัติ
 ความเป็นมาของพระอริยเจ้าทั้งหลายในสมัยครั้งพุทธกาลให้
 เข้าใจ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้าแล้ว ได้
 แสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เป็นกลุ่มแรก และกลุ่มอื่นๆ
 อีกมากมาย แต่ละกลุ่มพระองค์แสดงธรรมเรื่องของความจริง
 ความถูกต้องชอบธรรม ให้ตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบตาม
 ความเป็นจริงก่อนทุกครั้ง แม้พระองค์แสดงธรรมให้แก่ฆราวาส
 พระองค์ก็ต้องแสดงธรรมตามความเป็นจริงก่อนทุกครั้ง ให้ผู้ฟัง
 เปลี่ยนจากความเห็นผิดกลับมาเป็นผู้มีความเห็นถูก นี่คือจุดยืน

ถูกต้องตามที่พระพุทธเจ้าต้องการในขั้นเริ่มต้น ถ้าเปลี่ยนความเห็นผิดไม่ได้ ถึงจะแสดงธรรมไปก็ไม่มีความประโยชน์อะไร เรียกว่าตัวส่งตัวรับเข้ากันไม่ได้ จึงยากในการอบรมสั่งสอน ฉะนั้นสัมมาทิฏฐิความเห็นชอบจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

หลายท่านที่อ่านหนังสือข้าพเจ้าแล้ว มีความเข้าใจว่า หลวงพ่อทูลไม่ได้อสอนในวิธีการทำสมาธิ นี่แสดงว่าท่านผู้นั้นอ่านหนังสือหลวงพ่อทูลไม่เข้าใจ เพราะท่านเหล่านี้จะมึการทำสมาธิเพียงอย่างเดียว เพราะได้รับจากครูผู้สอนมามีแต่วิธีทำสมาธิเท่านั้น และมีความเชื่อตามครูผู้สอนไปว่า เมื่อจิตมีความสงบดีแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น นี่คือความเห็นสมัยใหม่ ส่วนหลวงพ่อทูลอยากให้คนเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอันเป็นหลักดั้งเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว พระพุทธเจ้าต้องการให้มีปัญญาความเห็นชอบ เมื่อมีปัญญาความเห็นชอบเป็นหลักที่มั่นคงแล้ว การทำสมาธิก็จะเป็นสัมมาสมาธิ ทำให้จิตมีความสงบตั้งมั่นในสมาธิได้เร็ว

ข้าพเจ้าไม่ได้ปฏิเสธในการทำสมาธิแต่อย่างใด ใครจะมีคำบริกรรมทำสมาธิให้จิตมีความสงบตั้งมั่นได้ในระดับไหนก็ทำกันไป เพราะการทำสมาธิจะทำให้เกิดมีกำลังใจเพื่อจะเป็น

อุบายหนุญปัญญาได้เป็นอย่างดี เรียกว่าสมาธิเสริมปัญญาให้มีความเฉียบแหลมมากขึ้น ที่ว่าหลงพ้อทูลปฏิเสธนั้น คือปฏิเสธในคำว่าทำให้เกิดปัญญา นั่นคือทำสมาธิจิตมีความสงบดีแล้ว จะไม่ทำให้เกิดปัญญาแต่อย่างใด เพราะพื้นฐานของปัญญาเรา ยังไม่รู้เรื่องอะไร ถึงจะทำสมาธิมีความสงบได้ก็จะเป็นสมาธิหิวต่อ จะต่อเชื่อมโยงไปสู่ปัญญาไม่ได้เลย จะทำสมาธิเพื่อเสริมปัญญาได้ ผู้นั้นต้องฝึกทางปัญญาความเห็นชอบเป็นฐานรองรับไว้ก่อน เมื่อทำสมาธิจิตมีความสงบตั้งมั่นได้แล้ว ก็น้อมไปสู่ปัญญาเชื่อมโยงต่อกันได้เลย จะง่ายต่อการปฏิบัติและมีความก้าวหน้าในทางที่ถูกต้องชอบธรรม

จงศึกษาให้เข้าใจว่า สมถะ วิปัสสนา ทั้งสองนี้เป็นของคู่กัน เป็นอุบายหนุญซึ่งกันและกัน ที่เรียกว่าปัญญาเสริมสมาธิ สมาธิเสริมปัญญา เพราะนิสัยแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางท่านใช้ปัญญามากทำสมาธิน้อย บางท่านใช้ปัญญาน้อยทำสมาธิมาก บางท่านใช้ปัญญาและทำสมาธิเสมอกัน เพื่อให้เป็นไปตามนิสัยของแต่ละท่าน เพื่อความสะดวกสบายไม่ต้องฝืนนิสัยตัวเอง

เช่น ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติ จะใช้ปัญญามากกว่าการทำสมาธิ ผู้มีนิสัยเจโตวิมุตติ จะใช้สมาธิมากกว่าการใช้ปัญญา การทำสมาธิ

ให้จิตมีความสงบเพียงอย่างเดียว การภาวนาปฏิบัติจะไม่มี ความก้าวหน้าแต่อย่างใด จะววนเวียนไปมาอยู่ที่จุดเดิมคือ ความสงบ เหมือนคนตาบอดพายเรืออยู่ในสระ จะพายเรือวนไป เวียนมาหาทางออกไม่ได้เลย จะมีประตูเปิดกว้างอยู่ก็ไม่เห็นช่อง ทางที่จะออกไป หรือเหมือนมีปากกาอยู่ในมือ แต่ไม่มีกระดาษ ที่จะเขียน หรือมีกระดาษให้เขียน แต่เขียนหนังสือไม่เป็น ปากกา กระดาษก็ไม่มี ความหมายอะไร นี่ฉันใด

ถึงใจจะมีความสงบอยู่ที่ตาม กำลังใจที่เกิดขึ้นจากการทำ สมาธิก็มีแต่ความยินดีพอใจในความสงบเท่านั้น อีกไม่นาน กำลังใจที่เกิดจากสมาธิก็จะเสื่อมไป ไม่ได้ประโยชน์อะไร จะไม่ รู้เห็นตามความเป็นจริงในสังขารธรรมได้เลย เมื่อสมาธิเสื่อมลง ก็นึกคำบริกรรมทำสมาธิให้จิตมีความสงบอีก แล้วเสื่อมไปอีก ววนวนซ้ำซากอยู่อย่างนี้ จะไม่มีความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติ แต่อย่างใด ขอให้พวกเราได้ศึกษาในหมวดมรรค ๘ ที่พระพุทธเจ้า ได้จัดหมวดหมู่เอาไว้แล้ว เป็นอุบายเปลี่ยนความเห็นที่เป็น มิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิด ความเข้าใจผิดตามหลักความจริง แต่เรา มาฝืนความเป็นจริง เพื่อให้ได้ตามที่เรารชอบ ถ้าไม่ได้ตามที่ ต้องการ ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ใจ นี่ก็คือความเห็นผิด ความเข้าใจผิด

ในหลักความเป็นจริง

ถ้าความเห็นผิดเป็นต้นเหตุ ก็จะเกิดความคิดผิดตามมา วาจาที่พูด กายที่ทำในสิ่งใด ก็จะเป็นการพูดผิดทำผิดเรื่อยไป ถ้าลบเลือนความเห็นผิดให้หมดไปจากใจไม่ได้ เมื่อไปทำสมาธิ กำลังใจที่เกิดขึ้นจากจิตที่สงบ ก็จะมาบวกกันกับมิจฉาทิฏฐิความเห็นผิดที่มีอยู่เดิม ก็จะเกิดเป็นมิจฉาสมาธิขึ้นที่ใจ จะทำให้เกิดความไม่ปกติ จะมีความเพียรก็เป็นความเพียรที่ผิดปกติ จะมีสติระลึกในสิ่งใดก็ระลึกได้ผิดปกติ จะเกิดมีปัญหาในการภาวนา ปฏิบัติที่เป็นผลไม่ปกติเกิดขึ้น ที่พูดกันว่ากรรมฐานแตก หรือเป็นสัญญาวิปลาส ภาวนาปฏิบัติเกิดเป็นบ้า ก็เพราะเหตุที่เป็นมิจฉาเดิมไม่ได้แก้ไขนั่นเอง

พระพุทธเจ้าจึงให้แก้ไขความเห็นผิดให้หมดไปจากใจ ให้ตั้งหลักสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบตามหลักความเป็นจริง ให้มั่นคง คำว่าความเป็นจริง หมายถึงความจริงที่เป็นไปในไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ให้พิจารณาด้วยปัญญารอบรู้ สิ่งที่เป็นไปตามไตรลักษณ์นี้อยู่ นั่นคือตั้งหลักสัมมาทิฏฐิความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรม

ถ้าตั้งสัมมาทิฏฐิปัญญาความเห็นชอบมีความมั่นคงภายใน

ใจแล้ว ความคิดพิจารณาในสิ่งใดก็มีความคิดที่ถูกต้องชอบธรรม จะพูดในเรื่องอะไร จะทำในสิ่งใด จะหาเลี้ยงชีพอย่างไร ล้วนแล้ว แต่มีความชอบธรรม จะมีความเพียรในสิ่งใดก็เป็นความเพียรที่ ชอบธรรม สติระลึกในสิ่งใดก็เป็นความระลึกที่ชอบ ถูกต้องตาม หลักความเป็นจริง จะทำสมาธิก็มีความตั้งใจที่มั่นคง ไม่หวั่นไหว ไปตามอารมณ์ทั้งหลาย จะเป็นอารมณ์แห่งความรัก อารมณ์แห่ง ความชัง อารมณ์ที่พอใจ อารมณ์ที่ไม่พอใจ ไม่มีความหวั่นไหว ไปตามอารมณ์นั้นๆ นี่คือปัญญาารอบรู้ตามความเป็นจริง จึงไม่มี อารมณ์สิ่งใดมาทำให้ใจเกิดความเห็นผิดไปได้

ฉะนั้น ความเห็นผิดและความเห็นถูกทั้งสองนี้ จึงจำเป็น ที่เราต้องศึกษาให้ใจได้รู้ว่าความผิดและความถูกต่างกันอย่างไร แต่ละอย่างให้ผลเป็นอย่างไร ถ้าเราไม่เข้าใจในสิ่งที่ผิด ก็จะไม่รู้ว่าความถูกเป็นอย่างไร ถ้าไม่รู้จักความชั่ว ก็ไม่รู้ว่าจะเอา ความดีมาจากไหน ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจในตำราและคัมภีร์ที่ผิด จะหาเอาตำราและคัมภีร์ที่ถูกต้องชอบธรรมไม่ได้เช่นกัน

นี่เองที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นห่วงหมู่พุทธบริษัทในช่วง บั้นปลายพระพุทธศาสนา ก็หมายถึงยุคของพวกเราในปัจจุบัน นี้เอง พวกเราเคยได้อ่านในตำราและคัมภีร์มามากแล้ว จะได้

รู้ความแตกต่างกันหลายตำราทีเดียว หรือได้รับฟังวิธีปฏิบัติแต่ละสำนัก แต่ละครูอาจารย์ ก็มีความแตกต่างกัน พวกเราผู้อ่านจะมีความคิดเห็นเป็นอย่างไรว่า ตำราไหนผิด คัมภีร์ไหนถูก พวกเราก็พอจะเลือกเอาตำราที่ถูกได้ ถ้าเลือกได้ตำราและคัมภีร์ตรงตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เราก็จะได้รับข้อมูลในหมวดธรรมที่เป็นจริง เมื่อนำมาปฏิบัติก็จะได้รับผลที่ถูกต้องตามที่เราต้องการ ถ้าเป็นหนังสือปรัมปราที่พากันเขียนขึ้นด้วยการสุ่มเดา เมื่อเอามาปฏิบัติก็จะเกิดผลที่ไม่ดีตามมา

ในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าต้องการให้พวกเราพึ่งตัวเอง หมายถึงให้พวกเราได้ฝึกสติปัญญาและแนวความคิดเป็นของตนเอง อย่าลอกเลียนแบบเอาจากตำราหรือเอาความรู้จากผู้อื่นมากนัก เหมือนกับการเขียนกระทู้ธรรม คำเฉลยในกระทู้ นั่นถือว่าเป็นตำราแบบอย่าง เราไม่ควรที่จะเขียนลอกเอาตามคำเฉลยนี้มาเป็นความรู้ของตัวเอง เราต้องฝึกสติปัญญาความรอบรู้เป็นของเฉพาะตัวเท่านั้น จึงจะสมกับคำว่า “ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน” เราต้องฝึกสติปัญญาให้เกิดขึ้นกับใจเราให้ได้

มีนักปราชญ์ท่านให้คติธรรมเอาไว้ว่า “การปฏิบัติอย่า

ทั้งตำรา และอย่าเอาตามตำรา” คำว่าอย่าทั้งตำราและอย่าเอาตามตำรา หมายความว่าตำรานั้นเป็นต้นแบบตัวอย่าง เป็นหลักอ้างอิงได้เป็นอย่างดี ให้เราพิจารณาตั้งข้อสังเกตว่า ตำราหรือคัมภีร์นั้นเป็นความรู้ของผู้มีสติปัญญานำมาเขียนเอาไว้ ให้ทำความเข้าใจแก่ตัวเองว่า เราต้องฝึกสติปัญญาขึ้นมาเอง ความรู้และปัญญาของเราก็ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับตำราถึงสำนวนและประโยคจะมีความแตกต่างกันไปบ้างก็ไม่ใช่ไร้อรรถสำคัญในความหมายให้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่เช่นนั้นจะเหมือนพระโปฐิฐะที่แบกใบลานเปล่า ถึงจะเรียนรู้อัจฉมาจากตำราให้ถือว่าเป็นความรู้ของผู้อื่น จะเอามาแก้ปัญหภายในใจของเราไม่ได้เลย

ฉะนั้น เราต้องฝึกสติปัญญาให้เกิดขึ้นแก่ตัวเรา แล้วเอามาแก้ปัญหาของตัวเอง จึงจะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ดังคำว่า “หนามยอกต้องเอาหนามบ่ง” หมายความว่า เมื่อปัญหาเกิดขึ้นจากความเห็นและความคิดในเรื่องใด เราต้องใช้ปัญญาเรามาเป็นอุบายแก้ไขให้ปัญหาทั้งหลายหมดไปจากใจให้ได้

ฉะนั้น การปฏิบัติเราต้องพึ่งตัวเอง พึ่งสติปัญญาความสามารถของตัวเอง อย่าเป็นนิสัยลอกเลียนแบบอย่างของคนอื่นมากนัก

เช่น มรรค ๘ ที่พระพุทธเจ้าได้เรียงลำดับไว้แล้ว ถ้าจัดให้เป็น
 สิกขา ๓ น่าจะออกมาในรูปแบบ “ปัญญา ศีล สมาธิ” เรื่องของ
 “ศีล สมาธิ ปัญญา” ที่พวกเราได้รู้กันมาจกตำรานั้น เพียงเป็น
 หลักสูตรในภาคปริยัติเท่านั้น เมื่อจะเอามาปฏิบัติ ต้องเอาตาม
 หลักเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้แล้ว เรียกว่า “**ปัญญา ศีล
 สมาธิ**” **หลักปัญญาต้องนำหน้า** เช่น ปัญญา ๓ คือ สุตมยปัญญา
 จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา

มีความชัดเจนว่าสุตมยปัญญาเป็นปัญญาในภาคการศึกษา
 เช่น ศึกษาในหมวดศีล ๕ ศึกษาในหมวดศีล ๘ หรือหมวด
 ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ของพระเณร จำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจใน
 ข้อห้ามนั้นให้ดี จึงรักษาศีลในหมวดนั้นๆ ต่อไป หรือจะทำสมาธิ
 แต่ละวิธี ก็ต้องมีปัญญาศึกษาในหมวดสมาธินั้นๆ ให้เข้าใจ จึงจะ
 ทำสมาธิต่อไปได้ เฉพาะหมวดศีล หมวดสมาธิ เป็นหลักปริยัติ
 ต้องใช้ปัญญาศึกษาให้เข้าใจ หรือธรรมะที่จะนำมาเป็นอุบายใน
 การปฏิบัติ ก็ต้องศึกษาในหมวดธรรมนั้นๆ ให้รู้ในความหมาย
 จึงเอาหมวดธรรมนั้นมาปฏิบัติต่อไป

ฉะนั้น พวกเราต้องเอามรรค ๘ อันเป็นหมวดธรรมที่
 พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว ในสมัยครั้งพุทธกาลมีพุทธบริษัท

ปฏิบัติธรรมมรรค ๘ พวกกันได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เป็นจำนวนมาก ในยุคนี้ถ้าพวกเราเอาวิธีปฏิบัติตามแบบอย่างของพระพุทธเจ้า พวกเราก็จะรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมเหมือนในครั้งพุทธกาลเช่นกัน

๕. อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ตราบ คือคำขอร้อง การสู่มเตาเตา

การสู่มเตานี้มีความเสี่ยงต่อการผิดพลาดได้ง่าย เหมือนการเดินทาง ถ้าไปด้วยการสู่มเตา จะมีการหลงทางได้ง่าย จะกลับเข้าสู่เส้นทางที่ถูกต้อนั้นยาก หรืองานทุกประเภท ถ้าทำด้วยการสู่มเตา จะมีการทำที่ผิดพลาดนั้นมีสูง จะแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามเดิม ก็ยากที่จะแก้ไขได้ นี่ฉันใด การปฏิบัติธรรมนี้มีความละเอียดอ่อน ถ้าสู่มเตาในการปฏิบัติถูกก็โชคดีไป ถ้าสู่มเตาผิด การปฏิบัติก็จะมีผลที่ผิดเกิดขึ้น ถ้าเข้าใจผิดคิดว่าปฏิบัติถูก ก็จะเกิดความเห็นผิดต่อไปโดยไม่รู้ตัว เพราะการปฏิบัติธรรมเป็น

เรื่องของใจโดยตรง ส่วนกายวาจาเพียงเป็นอุบายประกอบเท่านั้น
ข้อสำคัญคือใจที่เป็นศูนย์รวมให้แก่หมวดธรรมทั้งหลาย
จึงเรียกว่าใจเป็นใหญ่เป็นประธาน การศึกษาธรรมต้องรู้จักใน
หมวดธรรมให้ชัดเจนว่า ธรรมหมวดไหนปฏิบัติแล้วให้ผลเป็น
อย่างไร ถ้าปฏิบัติไปแบบสุ่มเดา โดยไม่เข้าใจในธรรม ปฏิบัติผิด
ก็ไม่รู้ ปฏิบัติถูกก็ไม่รู้ จะไม่เกิดผลดีแก่ตัวเราแต่อย่างไร

ธรรมหมวดใดที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าไม่ถูกต้อง ให้พากันละ
พวกเราก็ต้องละ ธรรมหมวดใดพระพุทธเจ้าสรรเสริญให้พากัน
ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญ เราก็พากันปฏิบัติในธรรมหมวด
นั้นๆ ให้เกิดความเจริญแก่ตัวเรายิ่งๆ ขึ้นไป มิใช่ว่าจะพากัน
ภาวนาปฏิบัติกันไปแบบสุ่มเดา อาจจะเข้าใจผิดไปว่า ธรรมนี้
พระพุทธเจ้าให้ละ แต่เรากลับไปทำให้มากขึ้น หมวดธรรมนี้
พระพุทธเจ้าสรรเสริญ ให้พากันเจริญมากขึ้น แต่ก็พากันละธรรม
หมวดนั้นเสีย ถ้าเป็นในลักษณะอย่างนี้จะไม่เป็นผลดีแต่อย่างใด

เหมือนกับการรับเหมางานก่อสร้างอาคารต่างๆ ถ้าคิด
ราคาประมูลแบบสุ่มเดา ผู้รับเหมามีแต่จะขาดทุน การคำนวณ
น้ำหนักของอาคารแบบสุ่มเดา ฐานรองรับน้ำหนักของอาคารก็
สุ่มเดา ใส่เหล็กไม่ได้มาตรฐาน อาคารก็ทรุดตัวอยู่ไม่ได้ จะทำให้

เกิดการทรุดตัวพังทลายไปตามๆ กัน นี่ฉันใด การปฏิบัติธรรมด้วยการสุม่เตา จะเอาความถูกต้องที่ชัดเจนไม่ได้เลย ธรรมปลอมก็ไม่รู้ ธรรมจริงก็ไม่เข้าใจ การปฏิบัติจะให้เข้าถึงซึ่งมรรคผลนิพพานนั้น ก็ต้องผิดหวังกันไป

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ธัมมวิจยะ การเลือกเฟ้นหาหมวดธรรมที่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง” จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อได้หมวดธรรมที่ถูกต้องมาปฏิบัติ ก็จะทำให้เกิดผลดีที่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างสนิทใจ ในยุคนี้ส่วนใหญ่ ผู้ปฏิบัติจะเป็นในลักษณะแบบสุม่เตา เหมือนคนตาบอดทำงานต้องลูบคลำไปมา เมื่อหาจุดไม่ได้ก็พากันสุม่เตากันไป ใจก็เกิดความสงสัยลังเล ไม่รู้ว่าตัวเองปฏิบัติผิดหรือถูก เกิดความไม่แน่ใจในหมวดธรรมนั้นๆ ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นการปฏิบัติในรูปแบบใด จับต้นชนปลาย เกิดความสับสน ไม่แน่ใจในการปฏิบัติของตัวเอง

ในที่สุดก็คือการปฏิบัติแบบสุม่เตา เอาหลักธรรมที่แน่นอนไม่ได้ ปฏิบัติไปแบบสุม่เตากันไป แบบไม่มีจุดหมายปลายทางพากันไปถามหลวงพ่อลวงตาบอกทางให้ ถ้าถามถูกองค์ที่รู้จริงเห็นจริงในธรรม เราก็จะได้ข้อมูลในการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง ถือว่าท่านผู้นั้นมีความโชคดีไป ถ้าถามถูกองค์ที่กำลังหลงทาง

สุ่มเดาเหมือนกับเรา รับรองว่าหลวงพ่อก็เป็นผู้ได้เปรียบ
ถามธรรมหมวดไหน หลวงพ่อก็ตอบได้หมด จะไม่มีคำว่าหลวงพ่
ไม่รู้ไม่เข้าใจ กำลังหลงทางสุ่มเดาเหมือนโยมนั้นแหละ จะไม่มี
คำอย่างนี้อย่างเด็ดขาด หลวงพ่อก็จะไม่ยอมเสียใจให้กับใครๆ
ทั้งนั้น จะต้องแสดงท่าทีลีลาออกมา เหมือนกับว่าตัวเองมี
ความรู้จริงเห็นจริงในธรรมทันที ที่พูดกันอยู่เสมอว่า “บอดจงบอด
ไปไม่รอด เพราะตาบอดจงบอดกัน”

ฉะนั้น คำว่า ตรรก ถ้าหมายถึงคิดแบบสุ่มเดา จะเอา
ความถูกต้องชอบธรรมอย่างสนิทใจมาจากที่ไหน ในยุคนี้สมัยนี้
อยู่ในช่วงบั้นปลายของพระพุทธศาสนา จะหาครูอาจารย์องค์ที่
ท่านปฏิบัติดี มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม พอจะหาได้
ถ้าหากเรามีสติปัญญาแสวงหาครูอาจารย์องค์ที่ปฏิบัติมี
ความชอบธรรม จะหาท่านองค์นั้นได้โดยไม่เหลือวิสัย

การสุ่มเดาถือว่าเป็นความเสี่ยง เป็นทั้งผิดและถูก เรียกได้
ว่าถูกน้อยผิดมาก เฉพาะเรื่องมรรคผลนิพพานเป็นสถานที่เรา
ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น และไม่เคยได้ไปมาก่อนว่า มรรคผลนิพพาน
เป็นอย่างไร ทุกคนเพียงได้อ่านรู้มาจากตำราว่า มรรคผลเป็น
อย่างนั้น นิพพานเป็นอย่างนี้ ส่วนอุบายแนวทางที่จะปฏิบัติเพื่อ

ให้ถึงจุดนั้น จะมีการเริ่มต้นจากอุบายวิธีในการปฏิบัติอย่างไร ถ้าไม่เข้าใจก็จะพากันสุมเตา เรียกว่าปฏิบัติแบบสุมเตา

เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ได้ตรัสไว้เป็นจำนวนมาก เพราะจริตนิสัยของคนในยุคหนึ่งมีความแตกต่างกัน พระองค์จึงมีอุบายในธรรมที่มีความแตกต่างกัน ไม่เหมือนกัน เมื่อเอามารวมกันไว้ในที่เดียวกัน จึงเป็นพระธรรมคำสอนของพระองค์จำนวนมาก ถ้าผู้ฉลาดมีสติปัญญา จะหาเอาหมวดธรรมมาปฏิบัติให้ถูกกับจริตนิสัยของตัวเองไม่ยากเลย จะไม่มีการสุมเตาให้เสียเวลา

ฉะนั้น เราต้องศึกษาจริตนิสัยของตัวเองให้รู้ว่าเรามีจริตนิสัยอะไร เมื่อมารู้มาเข้าใจในจริตนิสัยของตัวเองแล้ว ก็คัดจัดสรรหาหมวดธรรมมาปฏิบัติให้มีความต่อเนื่องกัน อีกไม่นานผลของการปฏิบัติก็จะเกิดขึ้นที่ตัวเราเอง เหมือนกับคนป่วยกินยาถูกกับโรค กินไปไม่นาน โรคก็จะหายไป ไม่เหมือนคนป่วยกินยาแบบสุมเตา กินยาหมดไปไม่รู้ว่ากี่ตัวก็ชนิด โรคก็ไม่หายไป นี่ก็เพราะกินยาแบบสุมเตา นี่ฉันใด การปฏิบัติธรรมแบบสุมเตา ไม่เข้าถึงซึ่งมรรคผลนิพพานได้เลย

๖. อย่าได้เชื่อเพียงงูสกว่ คาดคะเนไม่ตามเหตุผล ของปรัชญาเพียงอย่างเดียวน

นี่ก็เป็นพุทธพจน์อีกข้อหนึ่ง เราควรนำมาวินิจฉัยวิเคราะห์
พิจารณาให้ดี ตามหลักวิธีของปรัชญานั้น ควรเชื่อถือได้เพียงใด
ปรัชญาเป็นเพียงหลักวิชาการของคนอื่นที่เขาคาดคะเนเอาไว้
ว่าสิ่งนั้นควรเป็นอย่างนั้น สิ่งนี้ควรเป็นอย่างนี้ ฉะนั้น การคาดคะเน
ไปตามหลักการอาจผิดถูกก็ได้ ถ้าหากคาดการณ์เอาเหตุผล
มาเข้าข้างตัวเอง ตีความหมายเข้าข้างตัวเอง หาเหตุผลมา
ประกอบเพื่อเข้าข้างตัวเอง ถ้าเป็นในลักษณะนี้ ย่อมผิดไป
จากรรรมาธิปไตย ก็จะกลายเป็นมิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิด

ความเข้าใจผิดทันที

ในยุคปัจจุบันนี้ที่มีอุบายการปฏิบัติมีความแตกต่างกัน ก็เพราะตีความหมายในการคาดคะเนในหลักธรรมเพื่อให้เข้ากันได้กับความเห็นของตน ถ้าตนมีความเห็นที่เป็นมิจฉาปฏิญญา ความเห็นผิด การคาดคะเนก็จะผิดไปตามความเห็นของตนในทันที เพื่อให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนไปในความหมายนั้นๆ และเชื่อมโยงเรื่องต่างๆ เข้ามาให้เป็นเรื่องเดียวกัน อ้างอิงเอาธรรมหมวดนั้นหมวดนี้บ้าง คาดคะเนเอาบ้าง ตีความหมายให้เข้ากันกับที่ตัวเองคาดคะเนเอาไว้

เหมือนบางศาสนา เขาก็มีอุบายวิธีตีความหมายในทางพระพุทธศาสนา แล้วเอามาประยุกต์ใช้ให้เข้ากันกับศาสนาของเขาอย่างกลมกลืนกัน ตีความหมายโยงใยให้เป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้ผู้อ่านที่มีสติปัญญาน้อยเกิดความเห็นคล้อยตาม และเชื่อว่าศาสนานั้นๆ มีหลักคำสอนเหมือนกันกับพระพุทธศาสนา เขาหาวิธีใหม่หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องแท้จริงนั้นเป็นอย่างไร

ฉะนั้น การคาดคะเนและตีความหมายไปตามเหตุผลนั้น ยังเป็นดาบสองคม แม้แต่ชาวพุทธด้วยกันเอง ก็ยังตีความหมาย

ในหมวดธรรมนั้นๆ มีความแตกต่างกันไป เช่น คำว่าพุทธโธ หมายถึง รู้ ตื่น เบิกบาน การตีความในคำว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ก็มีการตีความที่แตกต่างกันไป มีความแตกต่างกันอย่างไร ถ้าเรามีสติปัญญาอรุ่ตามความเป็นจริง จะรู้ได้ทันที เพราะมีชาวพุทธเราเข้าใจในความหมายคาคคะเน ตีความกันไปตามความเข้าใจของแต่ละคน และไม่มีใครในยุคนี้สมัยนี้คัดค้านกันได้เลย

และมีประโยคหนึ่งที่ตีความแตกต่างกัน นั่นคือคำว่า วิปัสสนา นี้ประโยคหนึ่งที่ชาวพุทธเราตีความหมายแตกต่างกันไป จึงทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสับสน เราเป็นชาวพุทธคนหนึ่งต้องพิจารณาให้ดี และก็มีหลายประโยคที่ชาวพุทธตีความที่แตกต่างกัน เราจะเชื่อถือเอาอุบายแนวทางใดเป็นหลักยึดตัว ขอให้เราตัดสินใจเอง เพราะเป็นยุคปั่นปลายพระพุทธศาสนา อะไรก็เกิดขึ้นได้ ให้เราตั้งสติให้ดี มีเหตุผลให้เป็นธรรมาธิปไตย เอาความเป็นจริงในธรรมเป็นเครื่องตัดสินใจ

ฉะนั้น การคาคคะเนเอาตามความเห็นของตัวเอง มิใช่จะมีความถูกต้องไปเสียหมด ถึงจะมีเหตุผลมารองรับอยู่ก็ตาม ถ้าเหตุผลนั้นไม่เป็นธรรม ก็จะทำให้เกิดความผิดพลาดจากหลักความเป็นจริงไปได้ เพราะความเข้าใจในทุกเรื่องจะมีหลักอนิจจัง

ฝังอยู่ในตัวมันเองตลอดไป ใครจะมีความเข้าใจอย่างไร ให้ถือว่าเป็นเรื่องของปุถุชน เหตุผลของปุถุชนกับเหตุผลของอริยชน จะเป็นผลออกมาแตกต่างกันอยู่แล้ว และในยุคสมัยนี้ เราจะมี ความเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าใครเป็นปุถุชนหรืออริยชน จะมีเหตุผลอะไรมาเป็นตัววัด ดังข้าพเจ้าจะได้อธิบายเปรียบเทียบเอาไว้ เรื่องดูพระอริยเจ้านั้นดูได้ยาก เพราะพระอริยเจ้าละนิสัยเดิม ของตัวเองไม่ได้ นิสัยเดิมเป็นอย่างไร เป็นพระอริยเจ้าแล้ว ก็ยังเป็นอยู่อย่างนั้น จึงเปรียบเทียบได้ดังนี้

(๑) น้ำลึก เกาลึก

(๒) น้ำลึก เगतื้น

(๓) น้ำตื้น เกาลึก

(๔) น้ำตื้น เगतื้น

ข้อ ๑ คำว่า น้ำลึก หมายถึง จิตที่ได้บรรลुถึงแล้วซึ่ง คุณธรรม เกาลึก หมายถึง เป็นผู้มึ่กิริยามารยาทในการแสดงออก มาทางกายและวาจาไม่มีความสำรวมดี หาที่ตำหนิไม่ได้เลย

ข้อ ๒ คำว่า น้ำลึก ก็หมายถึง จิตที่มีคุณธรรม ที่เรียกว่า จิตเป็นพระอริยเจ้าแล้ว เगतื้น หมายถึง กิริยาการแสดงออก มาทางกายและวาจาไม่มีความสำรวมเลย การทำการพูดก็เหมือนกับ

สามัญชนทั่วไป นิสัยไม่สมกับคำว่าสมณะแต่อย่างใด ทั้งที่ใจได้
บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าแล้ว จึงเรียกว่า “น้ำลึก เกาตীন”

ข้อ ๓ คำว่า น้ำตื้น หมายถึง จิตยังไม่ได้บรรลุธรรมที่
เป็นพระอริยเจ้า คำว่า เกาตীন หมายถึง นิสัย กิริยามารยาท
สำรวมดี การยืน เดิน นั่ง นอน หรือการพูดออกมาทางวาจาก็
เป็นกัปปิยวาจา เป็นคำพูดที่สำรวม ประชาชนได้รับฟังคำพูด
แต่ละประโยค ทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา

ข้อ ๔ น้ำตื้น ก็หมายถึง ใจยังไม่ได้บรรลุในคุณธรรม เกาตীন
หมายถึง กิริยามารยาทขาดการสำรวม อยากจะทำอะไรก็ทำไป
ตามใจชอบ ทั้งที่เรื่องนั้นไม่เหมาะสม ไม่เป็นกิจที่สมณะจะต้องทำ
การพูดก็ไม่มีควมสำรวม อยากจะพูดในเรื่องอะไร ก็ไม่คิดว่า
คนอื่นจะเสียใจ พูดคำไม่สุภาพ หยาบคาย จะพูดดูต่ำว่าใครก็
ไม่คิดว่าคนอื่นจะเกิดความเสียหาย

ถ้าหากเอากลุ่ม “น้ำลึก เกาตীন” และเอากลุ่ม “น้ำตื้น
เกาตীন” มาอยู่ร่วมกัน ทั้งสองกลุ่มนี้จะมีกิริยามารยาทที่สำรวม
เหมือนกัน ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ถ้าในลักษณะนี้
เราจะไม่รู้เลยว่ากลุ่มไหนเป็นพระอริยเจ้าองค์จริงหรือองค์ปลอม
ถ้าเอากลุ่ม “น้ำลึก เกาตীন” และเอากลุ่ม “น้ำตื้น เกาตীন” มาอยู่

ร่วมกัน การแสดงออกด้วยกิริยามารยาททางกายและวาจา จะไม่มีความสำรวมแต่อย่างใด ถ้าในลักษณะนี้ เราก็จะไม่รู้เลยว่ากลุ่มไหนเป็นพระอริยเจ้าองค์จริงและองค์ปลอมเช่นกัน

ฉะนั้น การดูพระอริยเจ้าจะรู้เลยว่าพระองค์ใดที่ได้บรรลู่ในคุณธรรมแล้ว และองค์ใดที่ยังไม่ได้บรรลู่ในคุณธรรม จึงดูได้ยาก รู้ได้ยาก เพราะผู้ที่บรรลู่ธรรมเป็นพระอริยเจ้าแล้ว ไม่ได้ประกาศตัวว่าตนเองเป็นพระอริยเจ้าแล้ว เราจึงไม่รู้ ส่วนมากจะพากันคาดคะเนเอาเอง ถ้าครูอาจารย์ที่เรามีความเคารพกราบไหว้ มักจะได้รับคำพยากรณ์จากลูกศิษย์ว่า อาจารย์ของเราได้เป็นพระอริยเจ้าแล้ว ถ้าองค์ที่เราไม่เคารพเชื่อถือ ถึงท่านจะได้บรรลู่ธรรมเป็นพระอริยเจ้าแล้ว ก็จะไม่อยู่ในสายตา มีหน้าซำยังมีความปรามาสต่อท่านไปด้วย เหตุนั้น การคาดคะเนไปตามเหตุการณ์ จะเชื่อว่าเป็นของจริงไปเสียทั้งหมดไม่ได้ ในยุคนี้ปลายพระพุทธศาสนานี้ จะต้องมีเหตุการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นแน่นอน จะเป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้แล้วทุกประการ

๓. ๑๗๖๕๐ เพียงสักว่า ตรีกตามอาการ

คำว่าตรีก ในความหมายง่าย ๆ ก็คือนึกขึ้นได้นั่นเอง คำว่าตรอง ก็หมายความว่าคิดพิจารณาไปตามอาการ ฉะนั้น การตรีกหรือนึกขึ้นได้ในสิ่งใดเรื่องอะไร ก็อย่าเพิ่งปักใจเชื่อว่าการตรีกได้อย่างนั้นจะมีความถูกต้องไปเสียทั้งหมด ตรีกถูกก็เป็นได้ หรือตรีกผิดก็เป็นได้เช่นกัน ฉะนั้น การตรีกนี้มีเหตุให้เกิดขึ้นในส่วนลึกของใจ เรียกว่าตรีกไปตามความเห็น ถ้าความเห็นเป็นมิจฉาทิฎฐิก็จะมี การตรีกผิด ถ้าความเห็นเป็นสัมมาทิฎฐิก็จะมี การตรีกถูก คำว่าตรีก ในความหมายหนึ่งเรียกว่าระลึกได้ ก็หมายถึงสติ ก็คือระลึกได้นั่นเอง ความระลึกได้ของสติก็มีเหตุให้ระลึกได้ ๒ อย่างคือ สัมมาสติ ความระลึกได้ถูกต้อง

ชอบธรรม มิฉฉาสติ จะมีความระลึกได้ไปในทางทุจริต เป็นมิฉฉา หากความถูกต้องชอบธรรมไม่ได้เลย ฉะนั้น การตรีกจึงเป็นไปได้ในทางโลกและทางธรรม หรือการตรีกครองของคนพาลสันดานชั่ว ก็ตรีกในรูปแบบหนึ่ง การตรีกของผู้เป็นนักปราชญ์บัณฑิตก็มีการตรีกไปในอีกรูปแบบหนึ่ง ทุกคนจะมีการตรีกด้วยกัน จะมีการตรีกผิดหรือถูก เราต้องใช้วิธีการครอง นั่นคือนำการตรีกมาพิจารณาด้วยปัญญาให้รู้เห็นในเหตุผลที่เป็นจริง ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่า ตรีกอย่างไรเชื่อถือได้ ตรีกอย่างไรเชื่อถือไม่ได้ เราต้องใช้ปัญญาพิจารณาจนให้เรื่องนั้นๆ เกิดความแยบคายและหายความสงสัย

ตรีกอีกรูปแบบหนึ่งคือระลึกรู้ไปตามอารมณ์ของจิต อารมณ์ของจิตยังคงอยู่ในสังขารที่เรียกว่าสังขารจิต สังขารจิตนี้เองก็จะไปตรีกในสมมตินั้นบ้าง และตรีกในสมมตินี้บ้าง แล้วก็ขยายสมมติออกไปที่เรียกว่าปรุงแต่ง จึงเป็นสังขารการปรุงแต่งไปตามสมมติทั้งหลาย แล้วขยายวงกว้างออกไปโดยไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ และเข้าสู่วงจรของภพทั้งสาม อันมีกิเลสตัณหาพาให้เป็นไป ไม่มีที่สิ้นสุดลงได้

อีกประการหนึ่ง การตรีกนี้ย่อมเกิดมีกับผู้ที่ชอบทำสมาธิ

ความสงบอยู่บ่อยๆ สงบอยู่นานๆ อย่างต่อเนื่อง จนจิตได้เกิดความวางเฉย หรือเรียกว่าจิตว่าง ไม่มีอารมณ์แห่งความรัก ความชัง หรือว่างจากราคะตัณหา ถ้าเป็นในลักษณะนี้อาจตรีกไปว่า นี่เป็นภูมิธรรมของพระโสดาบันบ้าง เป็นภูมิธรรมของพระสกิทาคามีบ้าง เป็นภูมิธรรมของพระอนาคามีบ้าง เป็นภูมิธรรมของพระอรหันต์บ้าง หรืออาจตรีกไปว่านี่เป็นปฐมฌานบ้าง เป็นทุติยฌานบ้าง เป็นตติยฌานบ้าง เป็นจตุตถฌานบ้าง หรือเป็นรูปฌานบ้าง อรูปฌานบ้าง

ฉะนั้น การตรีกอย่างนี้จึงเป็นมิจฉาทิฎฐิ คือความตรีกผิด ความเห็นผิดเข้าใจผิด จะกลายเป็นผู้สำคัญในตัวเองผิดไปโดยไม่รู้ตัว พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่าอย่าได้เชื่อเพียงสักว่าตรีกตามอาการในลักษณะอย่างนี้ ถ้าผู้มีสติสัมปชัญญะ มีปัญญารอบรู้ในเหตุและผล และมีความรอบรู้ในหลักสัจธรรมตามความเป็นจริง สิ่งที่ตรีกผิดดังที่ได้อธิบายมา จะไม่เกิดการตรีกผิดแต่อย่างใด เพราะความเข้าใจในสัมมาทิฎฐิ มีความเห็นที่ชอบธรรม ถ้ามีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมเป็นหลักยืนตัวที่มั่นคงแล้ว ธรรมที่เป็นสัมมาหมวดอื่นๆ ก็จะต้องดูเข้ามาหาความเห็นชอบนี้ทั้งหมด เป็นอุบายการปฏิบัติธรรมที่เป็นไปในความเจริญ

เรียกว่าเป็นผู้ปฏิบัติเข้าทางแห่งองค์มรรคได้แล้ว ไม่มีทางแยกอื่น
ที่จะทำให้เกิดความหลงผิดแต่อย่างใด ใจก็จะไหลทวนกระแส
ของกิเลสตัณหาน้อยใหญ่ และเป็นไปในมรรคผลนิพพานในเวลา
อันใกล้นี้

๘. อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ชอุมใจที่เขากันได้กัมภุฏฐิ ของเรา

พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แบบนี้ ต้องมีสติปัญญาตีความหมายให้ชัดเจน เพราะตามปกติเราก็มีทิฏฐิ คือความเห็นอยู่ในใจเราอยู่แล้ว ให้เราได้มาศึกษาทิฏฐิความเห็นของตัวเองว่าเห็นผิดหรือเห็นถูก เพราะตามปกติแล้ว คนเราจะมีความเห็นผิดเป็นเจ้าเรือนอยู่แล้ว หากมีคนอื่นมีความเห็นผิดเหมือนกันกับเรา เรียกว่าเห็นผิดไปในทิศทางเดียวกับเรา เมื่อได้เข้าไปสนทนาซึ่งกันและกันในเรื่องใดก็ตาม ความเห็นนั้นจะเข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน การทำก็มีความเห็นตรงกัน การพูดก็มีความเห็นตรงกัน

ความเห็นในทุกเรื่องก็มีความเข้าใจที่เหมือนกัน ความผูกพันในหลักความเชื่อก็ไว้วางใจกัน เพราะตรงกับความเห็นของเรา

สมมติว่ามีครูบาอาจารย์องค์นั้นท่านสอนสมาธิดี มีการสอนอยู่เสมอว่า ทำสมาธิไปเถอะ เมื่อจิตมีความสงบแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น เมื่อปัญญาเกิดขึ้นแล้ว ก็จะไปละกิเลสตัวนั้นและละตัณหาตัวนี้ เมื่อเราได้รับการสอนมาอย่างนี้ และเราก็มีความเห็นเป็นอย่างนี้แล้ว ฉะนั้น การที่ได้ฟังครูบาอาจารย์อธิบายในการทำสมาธิว่า เมื่อจิตสงบแล้วปัญญาจะเกิด ทำให้เรามีความมั่นใจในตัวเอง ขึ้นมาว่า ทัศนคติความเห็นของอาจารย์ก็ตรงกันกับความเห็นของเรา และเข้ากันได้เป็นอย่างดีแนบแน่น มีความเชื่อมั่นเคารพนับถือในครูบาอาจารย์องค์นั้นอย่างฝังใจ สายทางปฏิบัติก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงเกิดความเชื่อมั่นอย่างเต็มที่ ใครจะมาพูดว่าทัศนคติความเห็นอย่างนี้ผิด ก็จะมีการต่อต้านเอาชีวิตเข้าประกันว่า ถูกต้องแล้ว ถ้าทัศนคติความเห็นนั้นเป็นมิจฉาทัศนคติ ความเห็นผิด ก็จะมาเข้าใจว่าเป็นสัมมาทัศนคติ มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมตลอดไป

ในลักษณะการอบรมสั่งสอนกันในวิธีอย่างนี้ จะมีสำนักน้อยใหญ่สอนกันในวิธีอย่างนี้มีอยู่ถึง ๙๙.๙๙ เพอร์เซ็นต์ ไม่ว่าจะ

จะอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ต่างพากันสอนในวิธีทำสมาธิ ให้จิตมีความสงบแล้วจะมีปัญญาเกิดขึ้น ตามความเข้าใจของผู้สอน การทำสมาธิให้จิตมีความสงบนั้นย่อมทำได้ เมื่อจิตมีความสงบแล้ว ปัญญาจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ขอให้ท่านสังเกตดูตัวเองบ้างว่าปัญญาเราได้เกิดขึ้นหรือยัง

ถ้าท่านได้ศึกษาในประวัติของพระอริยเจ้าในยุคสมัยครั้งพุทธกาล ท่านจะเข้าใจได้ทันทีว่าทฤษฎีที่มีความเห็นอย่างนี้จะไม่มีในสมัยครั้งพุทธกาลเลย นี่เองพระพุทธรเจ้าซึ่งมีพระญาณรู้เห็นว่า ในบั้นปลายพระพุทธรศาสนา จะเกิดปัญหาในทฤษฎีความเห็นเป็นดังที่ได้อธิบายมานี้ พระพุทธรองค์จึงตรัสเรื่องนี้เอาไว้ เพื่อให้กุลบุตรลูกหลานที่เกิดมาในบั้นปลายพระพุทธรศาสนาได้คิดพิจารณาในเหตุผลดูบ้าง ในบางท่านอาจจะมีสติปัญญาและเหตุผล ก็จะมีอุบายวิธีที่เปลี่ยนทฤษฎีในความเห็นที่เป็นมิจฉาทฤษฎีความเห็นผิด ให้เกิดเป็นสัมมาทฤษฎี มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมได้ และจะเปลี่ยนนิสัยในทางความเชื่อในทางที่ผิดให้เกิดเป็นความเชื่อในทางที่ถูกต้อง

ในยุคนี้อีกว่าเรามีความโชคดีที่มีพระพุทธรศาสนาเป็นสรณะที่พึ่งทางใจ ในคำสอนของพระพุทธรเจ้าทุกหมวดหมู่และทุก

ขั้นตอนล้วนแต่เป็นคำสอนที่เป็นจริง มีบทอ้างอิงพร้อมด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้ สิ่งใดผิดพระองค์ก็ตรัสไว้ว่าสิ่งนั้นผิด สิ่งใดถูก พระพุทธองค์ก็ได้ตรัสเอาไว้ว่าถูก จะเป็นฝ่ายโลกียธรรมหรือฝ่ายโลกุตระธรรม ทุกคำสอนของพระพุทธเจ้าล้วนเป็นของจริง ทั้งนี้ ข้อสำคัญจะเป็นที่พวกเราเอาคำสอนของพระพุทธเจ้านำมาตีความหมายผิดไปเองโดยไม่รู้ตัว ทำให้คำสอนของพระพุทธเจ้าเกิดความมัวหมอง และไม่ถูกต้องตามหลักเดิมที่พระองค์ได้ตรัสเอาไว้

พระพุทธเจ้าทรงมีพระญาณรู้แล้วว่า เมื่อบั้นปลายพระพุทธศาสนา จะมีผู้ตีความในคำสอนของพระพุทธเจ้าผิดเพี้ยนไป คำสอนของพระองค์จะแตกเป็นก๊กเป็นเหล่า แล้วเอาคำสอนหมวดนั้นไปศึกษา เมื่อหนังสือมีหลายหมวดก็ยิ่งแตกต่างกันออกไปหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความเห็นตรงกันบ้าง ไม่ตรงกันบ้าง เมื่อศึกษาในหมวดธรรมต่างๆ ก็จะมีเกิดทิฐิ มีความเห็นไม่ตรงกัน จำเป็นต้องจับกันเป็นกลุ่มเป็นสาย ถ้ากลุ่มนั้นสายนั้นมีความเข้าใจในธรรมเหมือนกัน การปฏิบัติก็ไปในทิศทางเดียวกันร่วมกันได้

ชาวพุทธที่มีอยู่ในโลกนี้หลายประเทศ แต่ละประเทศ

แยกกันออกมีหลายนิกาย เฉพาะประเทศไทยเป็นอย่างไรรู้กันอยู่แล้ว และแยกออกเป็นกลุ่มย่อยที่เรียกว่าสายนั้นสายนี้มีจำนวนมากทีเดียว ใครชอบใจในทฤษฎีความเห็นสายใด ก็เข้าไปปฏิบัติตามสายนั้น ในบางกลุ่มบางสายก็ใช้ความรุนแรงเพื่อแสดงว่ากลุ่มเราสายเรามีการภาวนาปฏิบัติถูกต้องเพียงสายเดียว กล่าวคำขู่ร้ายตากถางไปว่ากลุ่มอื่นสายอื่นปฏิบัติผิด หรือโฆษณาประกาศให้คนในกลุ่มอื่นสายอื่นมีความเชื่อถ้อยแล้วคล้อยตามทางการเมืองเขาพูดกันว่าดูต ส.ส. กัน ทางชาวพุทธจะว่าดูตศรัทธา ในลักษณะอย่างนี้จะว่ามีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่หลายคนพอจะเข้าใจในเรื่องอย่างนี้ ในยุคนี้สมัยนี้ เป็นอย่างนี้ อีกร้อยกว่าปีขึ้นไป ชาวพุทธจะแยกเป็นกลุ่มเป็นสายเพิ่มขึ้นอีกไม่รู้ว่าจะมีมากน้อยเท่าไร ใครชอบใจในทฤษฎีความเห็นในกลุ่มใดสายใด ก็ต้องไปเกาะกลุ่มรวมกันอยู่กับสายนั้น

นักปราชญ์ท่านมีการเปรียบเทียบเอาไว้ว่า เรื่องของตาบอดคลำช้าง ใครคลำถูกจุดไหนก็จะพูดว่าช้างเป็นตัวอย่างนั้นไป ความเข้าใจในทฤษฎีคือความเห็นไม่ตรงกัน จึงมีความขัดแย้งกัน ในความเห็น ใครก็ว่าตัวถูก หาอุบายวิธีเพื่อที่จะโน้มน้าวให้อีกฝ่ายหนึ่งมาเชื่อในความเห็นของตัวเอง เมื่อตกลงกันไม่ได้ ก็ไป

ถกเถียงกันอยู่ได้ร่มมะกอกที่มีผลสุกงอม ขณะนั้นมีมะกอก ลูกหนึ่งได้หล่นลงมาถูกหัวบอดคนหนึ่ง อะไรมันเกิดขึ้นให้เราคิดดู ก็แล้วกัน ถึงจะมีคนตาดีที่รู้จักข้างทั้งตัวเป็นอย่างไร จะไปทำ ความเข้าใจอธิบายเรื่องข้างให้ฟัง คนตาบอดเหล่านั้นจะเชื่อตาม คนตาดีหรือไม่ จึงยากมากที่จะให้กลุ่มบอดนั้นกลับใจได้ นี่ฉันใด ชาวพุทธทั้งหลายในยุคนี้สมัยนี้ ให้เราได้พิจารณาดูในเหตุการณ์ อย่างนี้ก็แล้วกัน

ฉะนั้น ชาวพุทธทั้งหลายจงมาศึกษากันในคำสอนของ พระพุทธเจ้าให้เข้าใจ ให้เป็นไปในธรรมาธิปไตยเอาความจริงใน สัจธรรมเป็นหลัก ใช้เหตุผลมาเป็นเครื่องตัดสินชี้ขาดยอมรับใน ความจริงที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ ในคำสอนของพระพุทธเจ้า นั้นมีความชัดเจนอยู่แล้ว พระองค์ตรัสว่าสิ่งนั้นผิดก็ต้องผิด พระองค์ตรัสว่าถูกต้องก็ต้องถูก ถ้าเราเอาอัตตาธิปไตยเข้าไป แก้ไขเพิ่มเติมในคำสอนของพระพุทธเจ้าเมื่อไร ความเห็นของ เราก็จะมีการเปลี่ยนไปในทันที จะตีความหมายในคำสอนของ พระพุทธเจ้าให้เข้ากันกับความเห็นของตัวเองไป นี่คือจุดเสื่อมของ พระพุทธศาสนา อนาคตต่อไปภายภาคหน้า กุลบุตรลูกหลานที่ เกิดมาในสุดท้ายภายหลังได้อ่านหนังสืออย่างนี้ ก็จะมีความเห็นผิด

เข้าใจผิดติดต่อกันไป ไม่มีผลดีกับคนในยุคนั้นเลย ฉะนั้น ขอให้ชาวพุทธในยุคนี้ ได้วางพื้นฐานในคำสอนของพระพุทธเจ้าให้ถูกต้อง เพื่อรองรับลูกหลานที่จะเกิดมาในวันข้างหน้าให้เขาได้รับความรู้ที่ถูกต้องในคำสอนของพระพุทธเจ้าต่อไป จนถึงยุคกาลสมัยที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า หลังจากพระพุทธองค์ได้อนุपाติเสสนิพพานแล้ว ต่อไปอีก ๕,๐๐๐ ปี พระพุทธศาสนาจะสูญสิ้นจากโลกนี้

๗. อย่าได้เชื่อเพียงสักว่า ผู้พูดเมื่อนำเชื่ออีกได้

นี่ก็เป็นอุบายหนึ่งที่เรควรนำมาฝึกตัวเอง เพื่อเป็นการฝึกนิสัยไม่เชื่ออะไรเร็วเกินไป ถึงผู้พูดจะเป็นที่น่าเชื่อถือได้ก็ตาม เรื่องที่คนอื่นพูดนั้น เราอย่าเพิ่งน้อมใจเชื่อไปเสียทั้งหมด ให้เอาเรื่องที่ได้ฟังนั้นมาพิจารณาให้เข้าใจในเหตุผลก่อน ว่าเรื่องที่ได้ฟังมามีเหตุผลพอเชื่อถือได้หรือไม่ ให้ใช้ปัญญามาวินิจฉัย วิเคราะห์ ตีความหมายในเรื่องที่ได้ยินมาให้เข้าใจ ให้เป็นไปในหลักการที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ ผ่านการพิจารณาด้วยปัญญา รอบรู้ตามความเป็นจริงในสิ่งนั้นเรื่องนั้นจนเกิดความแยกคางว่าเป็นเรื่องพอเชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ แล้วจึงตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อในภายหลัง ถ้าเชื่อเร็วเกินไปจะทำให้ได้รับความโง่เขลา

งมฉายตามมาโดยไม่รู้ตัว เรียกว่าเชื่ออะไรแบบมั่วๆ โดยขาดเหตุผลและหลักฐาน จะเป็นศรัทธาวิปยุต เชื่ออะไรจะขาดสติปัญญา จะนำพาตัวเองเกิดความงมงายไร้เหตุผล เรียกว่าเป็นคนหูเบาใจเบา เอาความเชื่อตัวเองไปฝากไว้กับความเห็นของคนอื่น ผลที่ได้รับก็คือความผิดหวัง ความเสียใจ ที่ตัวเองได้ตัดสินใจเชื่อไปในทางที่ผิดแล้ว

ฉะนั้น เราอย่าเป็นนิสัยเชื่อแต่คนอื่นเพียงฝ่ายเดียว เราต้องฝึกสติปัญญาหาวิชาความรู้มาเป็นองค์ประกอบในเหตุผลของตัวเองให้มากเอาไว้ จะได้เชื่อว่าเป็นที่พึ่งตัวเองได้ จะได้ไม่ถูกหลอกต้มตุ๋นจากคนอื่นต่อไป ดังจะได้ยกเอาประวัติของบุคคลที่เชื่อง่ายมาเป็นอุทาหรณ์สอนตัวเองดังนี้

ในสมัยครั้งพุทธกาล มีภิกษุกลุ่มหนึ่งได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า มีความต้องการฟังธรรมเพื่อจะนำไปภาวนาปฏิบัติในสถานที่ต่างๆ พวกกันฟังด้วยความตั้งใจ เมื่อได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็ได้จดจำเอาหมวดธรรมนั้นๆ ใส่ใจเอาไว้เป็นอย่างดี แล้วกราบลาพระพุทธเจ้าเพื่อออกธุดงค์วิเวกหาสถานที่ภาวนาปฏิบัติต่อไป ในขณะที่เดินทางอยู่นั้น บังเอิญได้ไปพบพระสารีบุตร ทั้งสองฝ่ายก็ได้สนทนาธรรมซึ่งกันและกัน กลุ่มที่ได้ฟังธรรมจาก

พระพุทธเจ้ามา ก็ได้เล่าหมวดธรรมที่ได้ฟังจากพระพุทธเจ้าให้ แก่พระสารีบุตรฟัง แล้วถามพระสารีบุตรว่า “ธรรมที่ได้ฟังจาก พระพุทธเจ้าสอนมาอย่างนี้ๆ พระสารีบุตรเชื่อหรือไม่” ท่าน พระสารีบุตรก็ตอบทันทีว่า “ข้าพเจ้ายังไม่เชื่อ” พระเหล่านั้น เมื่อได้ฟังพระสารีบุตรตอบว่าไม่เชื่อเท่านั้น ก็เกิดความโกรธ ภายในใจ พระเหล่านั้นจึงได้นำเรื่องนี้กลับไปกราบทูลพระพุทธเจ้า แล้วเล่าเหตุการณ์ที่ได้ไปสนทนาธรรมกับพระสารีบุตรใน หมวดธรรมต่างๆ แต่พระสารีบุตรไม่เชื่อ

เมื่อพระพุทธเจ้าได้รับฟังอย่างนี้ พระองค์ก็ให้พระเหล่านั้น ไปนิมนต์พระสารีบุตรเข้าเฝ้าทันที พระพุทธเจ้าได้ตรัสถาม พระสารีบุตรว่า “ธรรมที่เราตถาคตได้อธิบายให้พระเหล่านี้ได้ รับฟัง ล้วนแล้วแต่เป็นธรรมที่เป็นของจริงทั้งนั้น ที่ว่าพระสารีบุตร ไม่เชื่อนั้นจริงหรือไม่” พระสารีบุตรได้กราบทูลต่อพระพุทธเจ้าว่า “จริงพระเจ้าข้า” พระพุทธเจ้าถามต่อไปว่า “ทำไมจึงไม่เชื่อใน ธรรมของเราตถาคตเล่า” พระสารีบุตรได้กราบทูลพระพุทธเจ้าว่า “ธรรมหมวดนั้นๆ ข้าพระองค์ยังไม่ได้พิจารณาให้รู้เห็นตาม ความเป็นจริงก่อน ข้าพระองค์จึงตอบพระเหล่านั้นว่ายังไม่เชื่อใน ธรรมหมวดนั้นพระเจ้าข้า” พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “นี้ภิกษุทั้งหลาย

พระสารีบุตร เป็นนักปราชญ์ผู้ฉลาดในธรรม ไม่เชื่ออะไรง่ายตายเหมือนพวกเธอ พวกเธอทั้งหลายควรเอาแบบอย่างพระสารีบุตร ผู้เป็นปราชญ์นี้” ตราบใจที่ยังไม่รู้เห็นธรรมที่เป็นจริงด้วยสติปัญญาของตัวเองด้วยเหตุและผล อย่าเพิ่งตัดสินใจเชื่อในธรรมหมวดนั้นๆ ต้องเอาธรรมหมวดนั้นๆ มาพิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริงด้วยปัญญาของตัวเองก่อน จึงตัดสินใจเชื่อในภายหลัง มิใช่ว่าได้ฟังธรรมมาอย่างไรก็ตัดสินใจเชื่อตาม ถ้าเป็นนิสัยเชื่ออะไรง่ายๆ โดยไม่ได้พิจารณาให้รู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญาของตัวเอง จะมีแต่ความโง่เขลาเป็นสมบัติของตัวเอง

นี่พวกเราทั้งหลาย เมื่อได้รับฟังเรื่องนี้แล้ว พวกเราทั้งหลาย ควรเอามาเป็นแบบอย่าง ฝึกนิสัยตัวเองให้เหมือนกับพระสารีบุตรให้ได้ ถ้าทำได้ ข้าพเจ้าขออนุโมทนาสาธุกับท่านมาในที่นี้ด้วย

การอ่านหนังสือธรรม การฟังเทศน์ในรูปแบบใด ขอให้เราเอาธรรมที่ฟังมาพิจารณา วิจัย วิจาร์ณ วิเคราะห์ ให้ดี และมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ นี่คือนิสัยของนักปราชญ์ผู้ฉลาดในธรรม ถ้าเป็นทางโลก คนที่เชื่ออะไรง่ายก็จะเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดไป ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่มีความอยาก เช่นอยากรวยในเงินทองกองสมบัติ และขาดความยั้งคิดในทาง

สติปัญญา ใครพูดมาอย่างไรในวิธีรวยทางลัด ถ้าไม่รู้เท่าทันใน
เล่ห์เหลี่ยมกลอุบายในวิธีรวยทางลัด ในวิธีการต้มตุ๋นหลอกลวง
แล้ว เขาพูดอย่างไร ใจก็เชื่อตามว่า ต้องได้เงินก้อนมหาศาลดัง
ข่าวที่ออกมาทางทีวีหนังสือพิมพ์ที่รู้จักกันในยุคปัจจุบัน

ฉะนั้น ความเชื่อง่ายจะทำให้ตัวเองได้รับความเดือดร้อน
เป็นทุกข์ หากความสุขไม่ได้เลย เพราะสันดานของคนเราส่วนใหญ่
จะมีนิสัยในความเชื่อง่าย ได้ฟังเรื่องอะไรจากบุคคลที่พอเชื่อถือได้
ก็ตัดสินใจเชื่อไปอย่างนั้น เชื่อแบบไม่ได้คิดพิจารณาในเหตุผล
แต่อย่างใด หรือวัยคะนองของหญิงสาว ที่มีข่าวออกมาในทางที่
ไม่ดี เรื่องอย่างนี้มีข่าวอยู่ทุกประเทศทั่วโลก นี่ก็มาจากความเชื่อ
เป็นต้นเหตุ

นี่เป็นเพียงให้ข้อคิดสะกิดใจ เพื่อให้ทุกคนได้ตั้งสติ ฝึกใจ
ให้มีปัญญารอบรู้ในเรื่องที่จะทำให้ตัวเองเกิดความเสียหาย ถึงเรา
จะได้รับฟังมาในเรื่องอะไร หรือคิดว่าเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือได้ก็ตาม
เราต้องตั้งหลักให้ดี มีความรู้รอบตัวเอาไว้ เมื่อได้รับฟังในเรื่องใด
เราจะได้ฟังความรู้ความสามารถของตัวเองได้

๑๐. อย่าได้เชื่อเพียงงักว่า สมณะนั้นเคยเป็นครูของเรา

คำว่าสมณะนั้น หมายถึงพระ หรือแปลอีกประโยคหนึ่งว่า หมายถึงผู้สอน เคยเป็นครูของเรา หมายถึงท่านนั้นเคยเป็นครู อาจารย์ของเรา หมายถึงเคยอบรมสั่งสอนเรามา ได้ช่วยเหลือ สงเคราะห์เรามา เคยเป็นสรณะที่พึ่งในตัวเราตลอดมา คำว่า อย่าได้เชื่อ หมายถึงสมณะนั้นจะอบรมสั่งสอนในวิธีกาณาปฏิบัติ ให้เราได้เข้าถึงซึ่งมรรคผลนิพพานหรือไม่ สมณะนั้นท่านมีความรู้ ความฉลาดรอบรู้ในธรรมที่ถูกต้องเพียงใด ความรู้ความเข้าใจ ของสมณะนั้น จะมีความเห็นเป็นสัมมาทิฏฐิ มีความเห็นที่ถูกต้อง ชอบธรรม หรือเป็นมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดไปจากเส้นทางแห่ง มรรคผลนิพพาน

เมื่อเรายังไม่เข้าใจในความเห็นของท่านและความรู้ความสามารถของท่านอย่างถูกต้อง เราก็อย่าเพิ่งตัดสินใจเชื่อว่าท่านจะแนะนำอบรมสั่งสอนให้เราได้รับความถูกต้องได้ ถึงท่านจะเป็นสมณะ เป็นนักบวชก็ตาม ความรู้เห็นของท่านในทางปฏิบัติธรรมอาจผิดพลาดได้ เมื่อได้ฟังธรรมจากท่านแล้ว เราควรจะนำเอาหมวดธรรมนั้นมาพิจารณาก่อนว่า เรื่องที่ท่านพูดนั้นมีเหตุผลพอเชื่อถือได้เพียงใด มิใช่ว่าเคยเป็นครูของเรามาแล้วก็จะเชื่อท่านไปเสียทั้งหมด ฉะนั้น เราต้องฝึกตัวเราให้มีนิสัยอย่าเชื่ออะไรง่ายเกินไป ไม่เช่นนั้นเราจะผิดหวังในภายหลัง ดังที่มีข่าวใหญ่ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง ทำให้ลูกศิษย์ผิดหวังมาแล้ว ก็เพราะถือว่าท่านเคยเป็นครูบาอาจารย์เรามานั่นเอง

ถึงท่านจะมีบุญคุณต่อเรา เคยสงเคราะห์ช่วยเหลือตัวเรามากก็ต้องแยกออกจากกันให้เป็นคนละส่วน เราต้องมีนิสัยกตัญญูตเวทีนึกถึงบุญคุณท่านในส่วนนี้ อะไรที่จะตอบแทนบุญคุณท่านได้เราก็ปฏิบัติไปตามหน้าที่ของเรา อย่าประมาทในตัวท่าน และให้ความเคารพในตัวท่านอยู่เสมอ อันความถูกต้องในทางธรรมปฏิบัติก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง อย่าเอาบุญคุณและความถูกต้องในธรรมปฏิบัติไปรวมกัน จะทำให้เกิดความสับสน

คำว่าศรัทธา หมายถึงความเชื่อ พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสไว้แล้วว่า “ให้เชื่อในสิ่งควรเชื่อ สิ่งใดควรเชื่อถือได้ สิ่งใดเชื่อถือไม่ได้ เราต้องรู้วิธีเลือกฟันในความเชื่อให้ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง มีเหตุผลที่เป็นธรรมาธิปไตยรองรับในความเชื่อนั้นๆ”

ฉะนั้น ความเชื่อจึงเป็นดาบสองคม เป็นได้ทั้งคุณและโทษ มีประโยชน์และเสียประโยชน์ พุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างนี้ ก็เพราะพระองค์ทรงมีพระญาณหยั่งรู้แล้วว่า เมื่อถึงยุคบั้นปลายพระพุทธศาสนา จะมีศรัทธาบางคนบางกลุ่มมีความเชื่อถือต่อพระบางองค์ ที่เรียกว่าเชื่อแบบผูกขาด ไม่ยอมเชื่อต่อพระองค์ไหนอีกเลย ไม่เชื่อถือในธรรมจากพระองค์อื่น หรือไม่ฟังเทศธรรมะของพระองค์อื่นๆ แต่อย่างไร จะมีความเชื่อฝังใจอยู่กับพระองค์เดียวเท่านั้น หรือเชื่อว่าอาจารย์ของเราเป็นพระอรหันต์ องค์อื่นเป็นพระอรหันต์ไม่ได้เลย

ถ้าหากแต่ละกลุ่มมีความเชื่อในครูอาจารย์ของตัวเองอย่างนี้ จะเกิดความแตกแยกของหมู่ชาวพุทธด้วยกัน แต่ละกลุ่มก็จะยกเหตุผลในความดีความเด่นของอาจารย์ตัวเองขึ้นเพื่อชูโรงเพื่อเชิญชวนคนอื่นเป็นสมาชิกเพิ่มให้มากเอาไว้ มีอะไรเกิดขึ้นจะได้ใช้พลังในการต่อรอง ว่ากลุ่มนี้เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์

องค์นี้ กลุ่มนั้นเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์องค์นั้น เมื่อเป็นไปในลักษณะนี้เกิดขึ้น พระพุทธศาสนาจะมีความบอบช้ำเพียงใด ขอให้ทุกคนศึกษาในเรื่องนี้ให้ดี

อีกจุดหนึ่งให้เรามองมุกกลับดูบ้างว่า สมณะนั้นจะเชื่อถือหรือผูกขาดต่อลูกศิษย์ได้หรือไม่ เป็นไปได้เพราะพระยังเป็นปุถุชน ต้องหวังผลประโยชน์จากลูกศิษย์อยู่แล้ว มีพระบางองค์ได้ผูกขาดกับลูกศิษย์บางกลุ่ม ได้สัญญาต่อลูกศิษย์ว่า ถ้าเข้ามาเป็นลูกศิษย์แล้ว ห้ามไปเป็นลูกศิษย์พระองค์อื่นอีก ถ้าขึ้นไปจะต้องขาดจากกัน ไม่ถือว่าเป็นลูกศิษย์อีกต่อไป ในเหตุการณ์อย่างนี้มีช่องทางให้เกิดขึ้นได้ ที่เรียกว่า ศิษยามัจฉริยะ หมายถึง พระหวงลูกศิษย์หรือพระหวงตระกูล ถ้าได้ตระกูลที่มีฐานะร่ำรวยอุปถุฏฐาก ให้ความสะดวกสบายในปัจจุบันที่สมบูรณ์ หากพระองค์อื่นไปทำความรู้จักคุ้นเคยกับตระกูลของเราแล้ว จะมีปฏิภิกิริยาโต้ตอบขัดขวางกีดกันทุกวิถีทาง เรื่องอย่างนี้มีมาแล้ว ในสมัยครั้งพุทธกาล จึงมีคำบาลีว่า กุลมัจฉริยะ ที่แปลว่า มีความตระหนี่ในตระกูล หรือมีบาลีอีกว่า อาวาสมัจฉริยะ แปลว่า พระผู้หวงอาวาส (หวงวัด) ความหวงความตระหนี่ที่เป็นเรื่องของพระมีมากมาย หรือลูกศิษย์ก็มีความหวงในครูอาจารย์ ก็มี

มากเช่นกัน

ฉะนั้น พวกเราเป็นชาวพุทธ ควรทำตัวในทางที่ดีือดศาสนาอื่นเขาบ้าง เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีเหตุผลรองรับในความถูกต้อง คนที่เคยนับถือศาสนาอื่นมาแล้ว เมื่อได้เข้ามาศึกษาหลักพระพุทธศาสนา เขายอมรับว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผลที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดในโลก ขณะนี้คนต่างศาสนาพากันเข้ามานับถือศาสนาพุทธมากขึ้น แต่ไม่ได้เปิดเผยเป็นทางการเท่า นั้น ผู้ที่เข้ามาแล้วแต่เป็นปัญญาชน มีการศึกษาดีและมีเหตุผลในตัวเขาเอง ถึงเขาไม่ได้ประกาศตัวเป็นพุทธมามกะต่อหน้าพระสงฆ์ แต่เขาก็เป็นชาวพุทธโดยปริยาย และไม่ควรพูดว่าประเทศใดบ้างที่เป็นชาวพุทธวิธีกลับอย่างนี้ แต่เขาจะปิดบังในสังคมศาสนาเดิมเอาไว้ แต่ใจของเขามีความรู้สึกว่าเขาเป็นชาวพุทธเต็มตัว

ที่พวกเราพูดว่าเป็นชาวพุทธนั้น ก็เป็นความจริงตามที่เรารู้ แต่เป็นชาวพุทธก็เปอร์เซ็นต์ให้เราประเมินดูตัวเราเองก็แล้วกัน เหตุนั้นข้าพเจ้าจึงได้เรียบเรียงเรื่องกาลามสูตรขึ้นมา มิใช่ว่าเป็นเรื่องใหม่ กาลามสูตรนี้เป็นพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว จึงขยายข้อความนั้นให้ยาวออกไป เพื่อให้ท่าน

ผู้อ่านได้เข้าใจง่ายขึ้น ขอให้ท่านอ่านไปพิจารณาไปในเหตุผลว่า เราจะประพฤติตนอย่างไร เชื่ออย่างไร จะไม่ทำให้ตนเองตกอยู่ในกลุ่มกาลามชนกลุ่มนี้ ถ้าหากท่านยังมีความสงสัย และยังไม่เข้าใจในธรรมหมวดใด ข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้ความกระจ่างเพิ่มเติม คิดว่าหนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์ในตัวท่านอยู่บ้างไม่มากก็น้อย ขอให้ท่านนำเรื่องกาลามสูตรทั้ง ๑๐ ข้อนี้มาพิจารณา ท่านจะมีวิธีการอย่างไรในภาคปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ตัวเรามีความเชื่อแบบกาลามชน เราต้องฝึกความเห็นให้ถูกต้อง แล้วจึงเชื่อในความเห็นที่เป็นธรรมในภายหลัง ขอให้ท่านจงมีสติปัญญารอบรู้ในสัจธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว หากกุศลบารมีเราพร้อมแล้ว ขอให้ท่านจงก้าวสู่กระแสธรรมคือมรรคผลนิพพาน ด้วยเทอญ

อภินิหารมี ๓ อย่าง

อภินิหารมี ๓ อย่าง

๑. อิทธิปาฏิหาริย์ แสดงฤทธิ์ได้นานาประการ

๒. อาเทศนาปาฏิหาริย์ รู้วิธีพูดชักใจในคนอื่นได้

๓. อนุสาสนีปาฏิหาริย์ มีความสามารถแสดงธรรมได้อย่างมีเหตุผล ทำให้คนผู้รับฟังมีความเข้าใจในหลักสัจธรรมได้อย่างถูกต้อง

อภินิหาร ๑-๒ นั้น พระพุทธเจ้าไม่ได้สรรเสริญ พระพุทธเจ้าได้สรรเสริญในข้อ ๓ คือ อนุสาสนีปาฏิหาริย์เท่านั้น หลวงปู่มั่นได้พยากรณ์ไว้ว่า จะมีช้างเผือกหนุ่มแสดงอภินิหารนั้น หมายถึง อนุสาสนีปาฏิหาริย์เท่านั้น ขอผู้อ่านจงเข้าใจตามนี้

กาวามสูตร

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ

หนังสือเล่มนี้เป็นมรดกธรรมที่พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ อดีตเจ้าอาวาส วัดป่าบ้านค้อ เขียนขึ้นและจัดพิมพ์เป็นหนังสือครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเผยแผ่แนวคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า ซึ่งมุ่งเน้น การสร้างสัมมาทิฎฐิ ปัญญาความเห็นชอบให้เกิดขึ้นที่ใจ สำหรับผู้ที่ปรารถนา ความสุขในชีวิต ตลอดจนผู้ที่มุ่งหวังมรรคผลนิพพาน

ผู้จัดพิมพ์ : วัดซานฟรานธัมมาราม

ภาพปก : ธนวัฒน์ พิษณุวงศ์

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่าย คัดลอก และพิมพ์ซ้ำเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่ ทางสื่อทุกชนิดโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้สนใจกรุณาติดต่อ

วัดซานฟรานธัมมาราม 2645 Lincoln Way, San Francisco, CA 94122

โทร. ๑-๔๑๕-๗๕๓-๐๘๕๗ • watsanfran.org • watsanfran@yahoo.com

วัดป่าบ้านค้อ หมู่ ๗ ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี ๔๑๑๖๐

โทร. ๐๘๙-๔๑๖-๗๘๒๕ • watpabankoh.com • watpabankoh@gmail.com

ผู้สนใจอ่านหนังสือธรรมะและฟังบันทึกเสียงธรรมเทศนา
ของพระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ สามารถดาวน์โหลดได้ที่

<http://watpabankoh.com>

<http://kpyusa.org>

<http://luangporthoon.net>

ผู้ใดมีความประสงค์จะสมทบทุนในการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ
กรุณาติดต่อ คุณโสรัถยา สุริย์จามร soratya@yahoo.com
ธนาคารกรุงเทพ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี 650-0-12774-8

SAN FRAN DHAMMARAM TEMPLE
SAN FRANCISCO